WILLIAM
SHAKESPEARE

ON İKİNCİ GECE

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: SEVGİ SANLI

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

WILLIAM SHAKESPEARE

ON İKİNCİ GECE

YA DA

GÖNLÜNÜZCE

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:

SEVGİ SANLI

Onikinci Gece Ya da Gönlünüzce
WILLIAM SHAKESPEARE
özgün adı: TWELFTH NIGHT, OR WHAT YOU WILL
ingilizce aslından çeviren: SEVGİ SANLI
editör: ALİ ALKAN İNAL
görsel yönetmen: BİROL BAYRAM
düzelti: MÜGE KARALOM
grafik tasarım ve uygulama: TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
istiklal caddesi, no: 144/4 beyoğlu 34430 istanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Genel Yayın: 1927

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

Kişiler

ORSINO Illyria Dükü

SEBASTIAN Viola’nın kardeşi

ANTONIO Kaptan, Sebastian’ın arkadaşı

BİR KAPTAN Viola’nın arkadaşı

VALENTINE - CURIO Dükün emrindeki centilmenler

SIR TOBY BELCH Olivia’nın amcası

SIR ANDREW AGUECHEEK

MALVOLIO Olivia’nın kâhyası

FABIAN - FESTE, Soytarı Olivia’nın adamları

OLIVIA Kontes

VIOLA Sebastian’ın kız kardeşi

MARIA Olivia’nın yardımcısı

Lordlar, bir rahip, denizciler, zabıta memurları, müzisyenler, Olivia ve Orsino’nun maiyeti

I. Perde

1. Sahne

(Dük'ün sarayı)

(Illyria Dükü[1] Orsino, Curio, başka lordlar, müzisyenler girerler.)

DÜK

Müzik aşkı besliyorsa, çalın çalın.

Gözü doysun, iştahtan kesilsin, şu aşk bitsin, tükensin.

Yine şu ezgi, perde perde alçalan ezgi

Son nefesini veriyor sanki.

Öbek öbek menekşeleri soluyup,

Tatlı kokularını çalan bir hoş seda gibi,

Kulağımı okşadı. Kesin artık yetti.

Aniden tadı kaçıverdi.

Sen aşk, ne zapturapta gelmez,

Ne delişmen şeysin sen.

Bağrın açık enginler gibi, yine de

En yükseklerde kanat çırpan bile

Bu ummana dalmaya görsün.

O dakika ne hükmü kalır ne şuncacık değeri,

Öylesine ustadır ki sevgi kılık değiştirmede

Havsalan almaz, aklın şaşar.

CURIO

Ava gidiyor musunuz efendimiz?

DÜK

Ne avı Curio?

CURIO

Karaca.

DÜK

Gitmez olur muyum! Avlanma

En soylu uğraşım şu aşka düşeli.

Gözlerim Olivia’nın yüzüne deyince

Bu yüz havayı bütün illetlerden arındırıyor gibi geldi.

Karasevda bir karacaya çevirdi beni.

O gün bugündür arzularım,

Akteon’u[2] parçalayan o yırtıcı, o zalim

Köpekleri gibi peşimi bırakmıyor.

(Valentine girer.)

Gel bakalım, ne haberler getirdin?

VALENTINE

Bağışlayın efendimiz. Huzuruna alınmadım.

Ama hizmetçisi şunları iletti:

Yedi yaz geçmeden gökyüzü bile gül yüzünü göremeyecekmiş.

Manastıra kapanan bir rahibe gibi peçeler takacak,

Günde bir kez gözpınarlarını örseleyen tuzlu yaşlar dökerek,

Odasını sulayacakmış.

Bütün bunlar acılı yüreğinde ölü kardeşinin sevgisini,

Taptaze, dipdiri tutmak için.

DÜK

Bir ağabeye sevgi borcunu
Böyle ödeyecek kadar rakik kalpli ise,
Aşkın altın oku başka bütün sevgileri yok ettiği zaman,
Aklını, yüreğinin, gönlünün tahtına kurulan,
Tek hükümdarı nasıl sever kim bilir?
Haydi koşalım mis kokulu çiçek yataklarına.
Sevgi düşünceleri nasıl tomurcuk açar
Yeşil kubbeli sayvanlar altına uzanınca.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Deniz kıyısı.)

(Viola, Kaptan, Denizciler girerler.)

VIOLA

Burası hangi ülke arkadaşlar?

KAPTAN

Burası Illyria[3] hanımefendi.

VIOLA

Benim Illyria’da ne işim var?

Kardeşimin mekânı cennet oldu.

Belki şansı yaver gitmiş de boğulmamıştır.

Ne dersiniz gemiciler?

KAPTAN

Siz de şansınız yaver gittiği için kurtuldunuz.

VIOLA

Ah zavallı kardeşim, keşke talih yüzüne gülmüş olsa.

KAPTAN

Umutlanmanız boşuna değil madam.

Gemimiz ikiye bölününce birlikte kurtulduğunuz

Birkaç kişi ile sandalımıza asılmıştınız.

Kardeşinizin denizde yüzen sağlam bir direğe sarılıp

Kendisini bağladığını fark ettim. Tehlike karşısında yılmamış

Umutla, cesaretle, bu işin üstesinden gelmişti.

Bir yunusun sırtına binen Arion[4] gibi dalgalarla yoldaşlık ederek,

Bata çıka uzaklaştığını gördüm.

VIOLA

Bu güzel haberin için al sana bir altın.

Ben canımı kurtardım, neden o da kurtarmış olmasın?

Anlattıkların güven veriyor. Bu ülkeyi tanır mısın?

KAPTAN

Hem de çok iyi bayan. Doğup büyüdüğüm yer

Buradan üç saat çeker.

VIOLA

Kim yönetiyor bu ülkeyi?

KAPTAN

Soylu bir dük, adı da unvanı gibi onurlu.

VIOLA

Adı neymiş?

KAPTAN

Orsino.

VIOLA

Orsino. Babamdan duymuştum bu adı. O zamanlar bekârdı.

KAPTAN

Hâlâ bekâr. Hiç değilse kısa bir zaman öncesine kadar bekârdı.

Ben buradan ayrılalı bir ayı geçti.

O sırada bir dedikodu kulaktan kulağa yayılıyordu.

Bilirsiniz büyüklerin serüvenleri çenesini yorar küçüklerin.

Dük, güzel Olivia’ya gönül vermiş dediler.

VIOLA

O da kim?

KAPTAN

Erdemli bir genç bayan. On iki ay kadar önce ölen bir kontun kızı.

Kont onu oğluna, yani ağabeyine emanet etmişti.

Az sonra o da ölüverdi. Ağabeyine çok düşkün olan kız,

İnsanlardan bucak bucak kaçıyormuş,

Erkek yüzü görmeye tövbeliymiş.

VIOLA

O hanımın hizmetine girebilseydim.

Uygun vakit erişinceye kadar kim olduğumu,

Kimlerden olduğumu kimse bilmeseydi.

KAPTAN

O biraz zor. Bu bayan hiç kimseyi yanına yaklaştırmıyor, dükü bile.

VIOLA

Seni gözüm tuttu kaptan.

Gerçi doğa çoğu zaman fesatlıkları

Güzel bir duvarın ardına gizler.

Ama sanırım senin için dışın bir,

Kalbin de yüzün kadar temiz.

Yalvarırım, benim kim olduğumu sakla. Cömertçe davranırım sana.

Muradıma ermek için gerekli kılığa girmeme yardımcı ol.

Bu düke hizmet edeceğim. Beni ona bir hadım diye tanıtırsın.

Zahmetin boşa gitmeyecek.

Sesim güzeldir. Ona türlü türlü şarkılar söylerim.

Hizmetimden memnun kalacak. Gerisini zamana bırakalım.

Sen sadece dilini tut ve benim zekâma güven.

KAPTAN

Siz onun hadımı olun, ben de sizin dilsiz kulunuz.

Merak etmeyin, dil ağız vermem.

Dilimi tutamazsam iki gözüm kör olsun.

VIOLA

Eksik olma. Haydi düş önüme!

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Olivia’nın evi.)

(Sir Toby ile Maria girerler.)

SIR TOBY

Yeğenim ağabeyinin ölümünü amma da büyüttü. Ben halt etmek derim buna. Gam yükünü böylesine yüklendin mi belini doğrultamazsın.

MARIA

Onu bunu bilmem Sir Toby. Geceleri eve daha erken gelmelisiniz. Yeğeniniz, yani bizim hanım, vakitli vakitsiz kapıya dayanmanıza fena halde bozuluyor.

SIR TOBY

Bozuluversin, başkaları ona bozulacağına.

MARIA

İyi ama düzen diye bir şey vardır. Kendinize biraz çekidüzen versenize.

SIR TOBY

Çekidüzen mi? Neyim eksik? Kılık kıyafet yerinde. Üstümdekiler kafa çekmek için biçilmiş kaftan. Çizmelerim de meyhanenin yolunu şaşırırsa bağcıklarından asılsın keratalar.

MARIA

Bu içki, böyle içkinin küpüne düşmek, sizi mahvedecek. Dün hanımım bundan yakınıyordu. Bir de o budala şövalyeden, hani kendisine kur yapsın diye buraya getirmiştiniz bir gece.

SIR TOBY

Kim? Sir Andrew Aguecheek mi?

MARIA

Ta kendisi.

SIR TOBY

Onun gibi yiğit var mı buralarda? Boy bos, ense kulak yerinde.

MARIA

Bunlar karın doyurmaz.

SIR TOBY

Sen ne diyorsun, yılda üç bin dukalık geliri olan bir beyzade.

MARIA

Bir yılda bu paranın altından girer, üstünden çıkar. Tutumsuz, savurgan, ahmağın biri.

SIR TOBY

Şimdi ayıp ettin. Viola da gamba çalar, üç dört dili kitapsız, sular gibi konuşur. Doğuştan yetenekli.

MARIA

Evet, doğuştan budala, bu da yetmiyormuş gibi doğuştan kavgacı. Aklı başında olanlar diyor ki, doğuştan korkaklığı hır çıkarma huyuna gem vurmasaydı çoktan mezarı boylardı.

SIR TOBY

Yemin ederim böyle söyleyenler rezil herifler, iftiracılar. Kimmiş bunları diyenler?

MARIA

Her gece sizinle kadeh tokuşturup, kafayı dumanladığını söyleyenler.

SIR TOBY

Yeğenimin sağlığına kadeh kaldırıyoruz. Boğazımda bir geçit, Illyria'da içki kaldıkça Olivia'nın şerefine içerim. Kafası topaç gibi fırıl fırıl dönünceye kadar yeğenimin şerefine içmeyen namerttir. Hey hatun, toparlan bakayım. *Castiliano vulgo*[5], bak, Sir Andrew Agueface.

(Sir Andrew girer.)

SIR ANDREW

Sir Toby Belch! Nasılsınız Sir Toby Belch?

SIR TOBY

Sizi gördüm daha iyi oldum Sir Andrew.

SIR ANDREW

Ya senin keyfin yerinde mi tatlı parça?

MARIA

Yerinde, ya sizin efendim?

SIR TOBY

Yanaş, Sir Andrew, yanaş.

SIR ANDREW

Bu kim?

SIR TOBY

Yeğenimin *femme de chambre*'ı, oda hizmetlerine bakar.[6]

SIR ANDREW

Sevgili Bayan Yanaş. Gelin tanış olalım.

MARIA

Adım Maria efendim.

SIR ANDREW

Sevgili Bayan Maria Yanaş.

SIR TOBY

Yanlışınız var şövalye. Yanaş demek, hamle yap, borda et, kıyak çek, askıntı ol, iskele al, üstüne atla demek.

SIR ANDREW

Vay canına. Herkesin önünde böyle herzeler yenmez. Yanaş dediğin bu mu?

MARIA

Hoşça kalın efendiler.

SIR TOBY

Hele şu dilberi kaçır elinden Sir Andrew. Bir daha kılıcını çekmek nasip olmasın.

SIR ANDREW

Böyle kaçıp giderseniz bayancığım, kılıcım kınında kalacak. Ne sanıyorsunuz, elinizin altında aptallar mı var?

MARIA

Size el atmadım ki sayın bayım.

SIR ANDREW

And olsun atacaksınız. Elimi tutacaksınız. Buyrun elim sizin.

MARIA

Bakın ben harbi konuşurum. Beni dinlerseniz şu eli mahzene götürüp şaraba yatırın.

SIR ANDREW

Neden sevgilim? Neyi dokundurmak istiyorsun?

MARIA

Bu el kuru efendim.

SIR ANDREW

Bana suya sabuna dokunma dediler. Yoksa yaştır işin. Kuzum bu ne biçim şaka?

MARIA

Kupkuru bir şaka efendim.

SIR ANDREW

Bence sulu bir şaka. Sende bol mu böyle şakalar?

MARIA

On parmağımda on tanesi. Sizi suya götürür de susuz getiririm. Şimdi elinizi bıraktım. Elim boş gidiyorum.

(Çıkar.)

SIR TOBY

Ey şövalyem, şimdi bir kadeh kanarya şarabına fena halde ihtiyacın var. Seni hiç böyle çarpılmış gördüm müydüm ahbap?

SIR ANDREW

Görmediniz sanırım. Ama kanarya şarabının nasıl başıma vurduğunu görmüşsünüzdür. Aklım mı kıt nedir? Sıradan bir Hıristiyandan daha zeki değilim korkarım. Sığır etine pek düşkünümdür. Bu zekâmı körletiyor galiba.

SIR TOBY

Ona ne şüphe!

SIR ANDREW

Bundan emin olsam, zerresini ağzıma koymazdım. Yarın atıma atlayıp evime dönüyorum, Sir Toby.

SIR TOBY

Pourquoi[7], sevgili şövalyem?

SIR ANDREW

Ne demek *pourquoi*? Git mi demek, kal mı demek? Eskrime, dansa, ayı dövüşlerine bunca zaman ayıracağıma keşke dil öğrenseydim, keşke dilbaz olsaydım, kendimi sanata adasaydım.

SIR TOBY

O zaman saçların kıvır kıvır olurdu.

SIR ANDREW

Neden saçlarım kıvır kıvır olsun?

SIR TOBY

Dilbazlar bakmaz yaşa başa, saçlara vurdurur maşa. Saçın kudretten dalgalı değil şövalyem.

SIR ANDREW

Ama bana yakışıyor değil mi?

SIR TOBY

Yakışıyor tabii. Örekeden sarkan sarı lepiskalar misali. Hamarat bir ev kadını seni iki bacağının arasına kıstırıp bir güzel örse şu lepiska saçlarını.

SIR ANDREW

Kararım karar Sir Toby. Yarından tezi yok çekip gidiyorum buradan. Yeğeniniz bana görünmeyecek. Görünse bile bire dört bahse girerim, bir daha yüzümü görmek istemeyecek. Şuradaki komşusu, yani sayın kont, onun için deli divane oluyor.

SIR TOBY

Kontta gözü yok. Kendinden yaşça, başça ve servet bakımından üstün biriyle evlenmeye hiç niyetli değil. Buna yemin ettiğini kulaklarımla işittim. Senin için hâlâ umut var adamım.

SIR ANDREW

Bir ay daha kalacağım. Ben de zıpırın tekiyim hani. Maskeli balolara bayılırım, içkili cümbüşlere doyamam.

SIR TOBY

Sen bu zamazingoları kıvırır mısın şövalye?

SIR ANDREW

Illyria’daki hiçbir adamdan geri kalmam. Mevkice benden üstün olanlarla aşık atmam tabii. Ama dansta ustalık taslayanlar bile benimle boy ölçüşemez.

SIR TOBY

O oynak mı oynak *galliard*[8] dansına ayak uydurabilir misin bakalım?

SIR ANDREW

Bu dansta keklik gibi seker, havalara sıçrarım.

SIR TOBY

Ben de yahniye soğan doğrarım.

SIR ANDREW

Hem ileri, hem geri adımlarda kulunuzun yoktur benzeri.

SIR TOBY

Bu marifetler neden gizleniyor? Bu beceriler neden bir esrar perdesi arkasında saklanıyor? Bayan Mall'un portresi gibi tozlanmasın diye mi? Neden kiliseye kıvrak bir *galliard*'la seke seke gidip, canlı bir *courant*'la[9] hoplaya zıplaya dönmüyorsun? Yerinde olsam yürürken bile *jig*[10] figürleri yapardım. Kenefe giderken bile *cinq pas*'dan[11] şaşmazdım. Böyle yeteneklerin gizleneceği bir yer mi şu köhne dünya? Bacakların nasıl da güçlü, nasıl da biçimli. Bir dans yıldızının altında doğmuşsun besbelli.

SIR ANDREW

Bacaklarım güçlüdür güçlü olmasına. Alev renkli çorapları da çektim mi görenler hayran kalır. Haydi bir cümbüşe var mısınız?

SIR TOBY

Canıma minnet. Biz Boğa burcundan değil miyiz?

SIR ANDREW

Boğa mı? Bu burçta doğanların kasıkları ve yürekleri sağlam olur.

SIR TOBY

Hayır efendim. Boğalarda asıl kavi olan baldır bacaktır. Şöyle bir zıpla da görelim. Daha yüksek, daha yüksek. Aferin, aslan şövalyem.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Dük'ün sarayı.)

(Valentine ve erkek kılığındaki Viola girerler.)

VALENTINE

Dük sana böyle yakınlık göstermeyi sürdürürse çabuk ilerleyeceksin. Seni tanıyalı sadece üç gün oldu, şimdiden gözüne girdin.

VIOLA

Sevgisinin sürekli olacağından kuşku duyduğunuza göre ya onun kararsızlığından ya da benim işimi savsaklayacağımdan korkuyorsunuz. Gösterdiği teveccühe güvenmek caiz değil midir efendim?

VALENTINE

Yo, ona güvenebilirsin.

(Dük, Curio ve maiyetiyle girer.)

VIOLA

Teşekkür ederim. Bakın kont geliyor.

DÜK

Hey, Cesario'yu gören var mı?

VIOLA

Burada, emrinizde lordum.

DÜK

Siz biraz uzakta durun. Cesario, her şeyi biliyorsun.

Ruhumun derinliklerindeki sırlar kitabını bile sana açtım.

Bunun için, dürüst delikanlı, doğru onun evine yollan.

Ne yapıp yapıp içeri gireceksin.

Kapıda dikil, girmene engel olanlara

Orada kök salıncaya kadar bekleyeceğini söyle.

VIOLA

Soylu efendim, bu bayan

Denildiği gibi kederlere gark olmuşsa,

Beni asla kabul etmez.

DÜK

Bağır, çağır, tepin, terbiye sınırlarını aş.

Ama asla eli boş dönme.

VIOLA

Diyelim ki onunla konuştum efendim, sonra ne olacak?

DÜK

Ona tutkulu aşkımı anlat,

Nasıl derinden bağlandığımı dile getir de şaşkınlıktan dili tutulsun.

Acılarımı canlandır birer birer, tıpkı bir oyuncu gibi.

Bu rol sana çok yakışacak, asık suratlı bir elçi yerine,

Pırıl pırıl bir gence kulak verirse daha çok etkilenir.

VIOLA

Hiç sanmıyorum lordum.

DÜK

Sevgili çocuk, inan bana,

Senin erkek olduğuna bin şahit ister.

Diana’nın dudakları daha düzgün, daha kırmızı değildir.

Hançerenden bir genç kızınki gibi ince, pürüzsüz sesler dökülüyor.

Sahnede rahatça bir kadını canlandırabilirsin.

Yıldızın seni bu rol için hazırlamış, iyi biliyorum.

Haydi dördünüz, beşiniz gidin onunla.

İsterseniz hepiniz peşine takılın.

Yalnız kalıp başımı dinlemek istiyorum.

Haydi, göreyim seni, bu işi başar, efendin kadar bolluk içinde yaşayacaksın.

Varını yoğunu seninle paylaşacak, ayrınız gayrınız kalmayacak.

VIOLA

Elimden geleni yapacağım aşkınızı ilan etmek için.

Elden ne gelir.

(Kendi kendine.)

Başkasına diller dökeceğim, onun karısı olmaya can atarken için için.

(Çıkarlar.)

5. Sahne

(Olivia’nın evi.)

(Maria ve Soytarı girerler.)

MARIA

Bana bak, ya nerde olduğunu söylersin ya da seni yarım ağızla bile savunmam. Hanımım kayıplara karıştığın için seni asacak.

SOYTARI

Islanmışın yağmurdan pervası olmaz. Celladın alacağı bir can. Boynumuz kıldan ince.

MARIA

Ne demek istiyorsun?

SOYTARI

Ölümden öte köy yok.

MARIA

Abartma, ufak at da civcivler yesin.

SOYTARI

Hanımefendi neredeler?

MARIA

Savaşta, nefsiyle ve talipleriyle savaşıyor. Maskaralık ederken bu nükteyi de kullanabilirsin, bir tarafın sıkıysa.

SOYTARI

Tanrı kimilerini nüktedan yaratır. Bizim gibi maskaralar da onların sayesinde sayeban olur.

MARIA

Yine de bu kadar uzun gözden kaybolduğun için ya asılacak ya da

kovulacaksın. Bu asılmadan beter değil mi?

SOYTARI

Boynuna kement geçirilen, evlilik boyunduruğundan kurtulur. Kovulmaya gelince, önümüz yaz, başımızı sokacak bir kovuk buluruz.

MARIA

Öyleyse kararın karar.

SOYTARI

Hiç değilse iki noktayı karara bağladım.

MARIA

Bağlardan biri koparsa öteki tutar, ikisi de koparsa potur hapı yutar.

SOYTARI

Hazırcevapsın dedik ya, haydi kızım git yoluna. Sir Toby içkiyi bırakırsa, seni bu yöredeki Havva kızlarının en bilmişi diye taksın koluna.

MARIA

Sus rezil, kapat çeneni. Bunu işitmek bile istemiyorum. Bak hanımım geliyor. Kendini temize çıkarmak için usturuplu bir bahane bulursan iyi edersin.

(Çıkar.)
(Lady Olivia, Malvolio ve diğer adamlarıyla girer.)

SOYTARI

Haydi zekâvet, biraz gayret. Sakın duraklama. Maskaralık edelim derken kepaze olmayalım. Zeki geçinenlerin çoğu böndür. Ben kendimi akıllı sanacak kadar şaşkaloz değilim. Yine de bu salozlara fark atarım. Ne demiş, Quinapalus[12]: “Veli bir deliyi, deli bir veliye yeğ tutarım.” Tanrı sizi kayırsın hanımefendi.

OLIVIA

Seni gözüm görmesin. Götürün şu deliyi.

SOYTARI

İşitmediniz mi ahmak herifler. Götürün hanımefendiyi.

OLIVIA

Git işine. Can sıkıcı bir soytarı oldun. Bıktım senden. Üstelik sözünde durmuyorsun.

SOYTARI

Bu iki kusur müskirat ve nasihatle düzeltilebilir, madonna. Soytarıya içkiyi dayadın mı canlanır, bir can şenliği olur. Güvenilmez adamsa sıkı bir nasihat geçeceksin. Düzelt bu kusurunu diyeceksin. Nefsini ıslah etmeyenin hakkı kötektir. Adam olursa aferin, olmazsa terziye gönderin. Kocaman bir yamayla ayıbını örtüversin. Irzına geçilen fazilet günahla örtülür; tövbekâr günah faziletle yamanır. Bu yamalı bohça işe yararsa ne âlâ, yaramazsa o da mı tasa? Kader denilen boynuzlu kerata, cümlenin başına püsküllü bela. Hanımefendi buyurdular: Götürün şu deliyi! Ne duruyorsunuz, götürün bizzat kendilerini.

OLIVIA

Soytarı efendi, sizi götürmeleri emredildi.

SOYTARI

Hata, azim hata hanımefendiciğim. *Cucullus non facit monachum*[13], yani ben kafadan çatlak değilim. Güzel madonna, sizin deli olduğunuzu kanıtlamama izin veriniz.

OLIVIA

Bunu yapabilir misin?

SOYTARI

Ustalıkla sevgili madonna.

OLIVIA

Kanıtla da görelim.

SOYTARI

Sizi sıkı sıkı sorgulamam gerekecek madonna. Atışa başlıyorum.

OLIVIA

Laf kumkuması, konuş da biraz vakit öldürelim.

SOYTARI

Nazlı madonnam, neden yasa gömüldünüz böyle?

OLIVIA

İyi Soytarı, kardeşimin ölümüne yanarım.

SOYTARI

Kardeşiniz cehennemde kavruluyor olsa gerek.

OLIVIA

Durağı cennettir, hiç şüphem yok gerzek.

SOYTARI

Durağı cennet olan bir kardeş için matem tutmak, insaf edin hangimiz ahmak! Durduğunuz kabahat efendiler, götürün şu deliyi.

OLIVIA

Ne dersiniz Malvolio, şu soytarının gittikçe zihni açılıyor değil mi?

MALVOLIO

Evet, zihni açık bir kaçık. Ölümün sillesiyle sarsılana dek sürüp gider bu. Akıl zafiyetine uğramak akıllı bir adam için bir nakısadır. Ama kaçığın işine gelir, işi gücü soytarılık değil mi?

SOYTARI

Tanrıdan niyaz ederim, size acil bir zafiyet versin de herkesi gülmekten kırıp geçirin. Sir Toby benim bir tilki olmadığıma yemin edebilir, ama sizin kaçık olmadığınıza bahse girmek için iki meteliği bile gözden çıkarmaz.

OLIVIA

Ya buna ne diyeceksiniz Malvolio?

MALVOLIO

Hanımefendimizin böyle bir avanaktan hoşlanmalarına şaşıyorum doğrusu.

Geçen gün bir atışmada taş kafalı bir soytarının bizimkine taş çıkardığını, kendisini düpedüz mat ettiğini gördüm. Baksanıza şimdiden kolu kanadı kırıldı. Siz gülerek onu pohpohlamazsanız dilini yutar. Ben asıl böyle yapmacıklı soytarılara gülerek, onlara şakşakçılık eden akıllı kişilere içerliyorum.

OLIVIA

Ah, sizin derdiniz de kendinizi beğenmişlik Malvolio. Öyle mızmız bir adamsınız ki hiçbir taam ağzınıza layık değildir. Kişi hoşgörülü, geniş yürekli olursa, sizin yüreğinize gülle gibi oturan şeyleri birer kuş oku kadar hafife alır. Bir şaklabanın sataşmalarına gülüp geçer. Meslekten soytarının alaylarında kötü niyet aranmaz. Durmadan ona buna kusur bularak ciddiyet taslayan birinin eleştirilerinde kötü niyet aranmadığı gibi.

SOYTARI

Mercurius[14] sana cin fikirlik bağışlasın. Soytarıları iyi savundun.

(Maria girer.)

MARIA

Madam, kapıda bir delikanlı var. Sizi görmek için ayak diriyor.

OLIVIA

Kont Orsino mu yollamış?

MARIA

Bilmiyorum madam. Eli yüzü düzgün bir genç. Maiyeti de derli toplu.

OLIVIA

Onu kapıda tutan kim?

MARIA

Akrabanız Sir Toby, madam.

OLIVIA

Sir Toby’yi oradan uzaklaştır lütfen. Kaçıklarla bozmuş. Hiç çekilmez.

(Maria çıkar.)

Siz gidin Malvolio. Kontun adamıysa evde yokum ya da hastayım. Başınızdan savmak için ne gerekirse söyleyin.

(Malvolio çıkar.)

Gördünüz mü efendim, şaklabanlıklarınız nasıl da bayatlamış. İnsanlar burun kıvırıyor.

SOYTARI

En büyük oğlun soytarıymış gibi bizden yana çıktın madonna. Tanrı ona zihin açıklığı versin. İşte beyni sulanmış hısmın geliyor.

(Sir Toby girer.)

OLIVIA

Şimdiden yarı yarıya kafayı bulmuş, besbelli. Kapıdaki kim?

SIR TOBY

Bir centilmen.

OLIVIA

Bir centilmen mi? Nasıl?

SIR TOBY

Efendiden bir adam. Ay, şu hıçkırığı Allah kahretsin. N’aber saloz?

SOYTARI

Ömrünüze bereket Sir Toby.

OLIVIA

Efendi, efendi! Nasıl bu kadar erken pusulayı şaşırdın?

SIR TOBY

Fena yola mı sapmışım? Doğru yoldan şaşmam asla. Biri kapıya dayandı.

OLIVIA

Anladık. Kimin nesi?

SIR TOBY

İsterse şeytanın ta kendisi olsun, vız gelir tırıs gider.

(Çıkar.)

OLIVIA

Sarhoş adam neye benzer Soytarı?

SOYTARI

Boğulmuş bir adama, deliye ve divaneye. Ölçüyü ilk aştığında deli, ikinci aştığında divane olur, üçüncüsünde boğulur.

OLIVIA

Git de adliye memurunu ara. Benim adıma bu şüpheli ölümü araştırsın. Bizimki içki duvarını aşıp boğulmuş. Git de ilgilen şununla.

SOYTARI

Bence divanelik aşamasında. Divaneye göz kulak olmak deliye kaldı.

(Çıkar.)
(Malvolio girer.)

MALVOLIO

Madam, kapıdaki delikanlı sizinle konuşmayı aklına koymuş. İnadım inat diyor. Hasta olduğunuzu söyledim. Zaten hasta ziyaretine gelmiştim diye tutturdu. Uyuyor dedim. Zaten sizi uyandırmaya gelmişmiş. Bu gençle nasıl başa çıkacağımı bilemiyorum. Nuh diyor, peygamber demiyor.

OLIVIA

Benimle konuşamayacağını söyleyin.

MALVOLIO

Kaç kere söyledim. Kazık gibi buraya dikilirim, bayanla konuşmadan şurdan şuraya kıpırdamam diyor.

OLIVIA

Ne biçim bir adam bu?

MALVOLIO

Ademoğullarından.

OLIVIA

Hali tavrı nasıl?

MALVOLIO

Terbiyesi kıt, dik kafalının biri. İsteseniz de istemeseniz de sizinle konuşacak.

OLIVIA

Görünüşü nasıl? Kaç yaşlarında?

MALVOLIO

Ne erkek sayılacak kadar erişkin ne de çocuk sayılacak kadar tıfıl. Henüz tanelenmemiş bir bezelye ya da ham bir elma gibi. Erkekle çocuk arası bir yeniyetme. Ağzı laf yapıyor, yine de bu ağız süt kokuyor.

OLIVIA

Bırakın gelsin. Nedimemi çağırın.

MALVOLIO

Nedime, hanımefendi sizi çağırıyor.

(Çıkar.)
(Maria girer.)

OLIVIA

Çabuk peçemi ver. Yüzümü örteyim. Orsino’dan bir elçiyi daha dinleyelim bakalım.

(Viola girer.)

VIOLA

Evin saygıdeğer hanımı hanginiz?

OLIVIA

Benimle konuş, onun adına karşılık verebilirim. İsteğin ne?

VIOLA

En parlak, en kusursuz, en eşsiz güzel – lütfen söyleyin bana, karşımda duran evin hanımı mı? Kendisini hiç görmedim. Söyleyeceklerim boşa giderse pek yazık olur. Hem çok güzel yazıldı, hem de ben ezberleyinceye kadar akla karayı seçtim. Boşuna nefes tüketmek istemem. İyi bayanlar, beni alaya almayın sakın. Kötü davranışların en hafifini bile kaldıramam.

OLIVIA

Siz nereden geldiniz efendim?

VIOLA

Ancak ezberlediklerimi söyleyebilirim. Bu rolümde yok. Nazik hanımefendi, bu evin hanımı olduğunuza inandırın beni, tiradıma başlayayım.

OLIVIA

Siz oyuncu musunuz?

VIOLA

Değilim, bilge bayan. Ama görünüşüme de aldanmayın derim. Siz evin hanımı mısınız?

OLIVIA

Kendi mevkiimi gasp etmiyorsam, evet.

VIOLA

Kendi mevkiinizi gasp ediyorsunuz bence. Başkalarına bağışlayacağınız şeyleri kendinize saklamanız yakışık almaz. Gel gelelim bu görevim dışında kalıyor. İzninizle sizi öven nutkuma başlayayım. Sonra da işin özüne gelelim.

OLIVIA

İşin özüne gelin. Övgü faslından sizi affettim.

VIOLA

Pek yazık! Bu bölümü ezberleyinceye kadar canım çıktı. Bilseniz ne kadar şiirsel.

OLIVIA

Öyleyse yalandır büyük bir olasılıkla. Lütfen kendinize saklayın. Kapımda küstahlık ettiğinizi işittim. Neye benzediğinizi merak ettiğim için girmenize izin verdim, sizi dinlemek için değil. Deli değilseniz gidin, aklınız varsa sözü kısa kesin. Saçma sapan konuşmalara kulak verecek günümde değilim.

MARIA

Haydi yelkenleri fayrap et efendi. Yolun açık olsun.

VIOLA

Olmaz, yaman muço. Daha demir almıyorum. Buralarda oyalanacağım. Sevgili bayan, şu denizanasını biraz hizaya getirseniz. Düşüncelerinizi açın bana. Elçiye zeval olmaz.

OLIVIA

Daha sözün başında kırk dereden su getirdiğinize göre, söyleyecekleriniz korkunç şeyler olmalı. Getirdiğiniz haber neymiş, öğrenelim.

VIOLA

Bu sözler yalnız sizin kulağınız için. Savaş ilan etmeye, baç istemeye gelmedim. Size bir zeytin dalı uzatıyorum. Sözlerim sadece barış sözleri.

OLIVIA

Yine de işe kabaca giriştiniz. Kimsiniz? Ne istiyorsunuz?

VIOLA

Kabaca karşılandığım için kabalık ettim. Kim olduğum, ne istediğim kutsal bakirelik gibi gizlidir. Sizin kulağınıza kutsal kelam, başka kulaklara küfür gibi gelir.

OLIVIA

Bizi yalnız bırakın. Şu kutsal kelam neymiş öğrenelim.

(Maria ile maiyet çıkar.)

Evet efendim. Başlayın.

VIOLA

Güzeller güzeli…

OLIVIA

Avutucu bir söz. Yoruma açık. Metninizin kaynağı nerede?

VIOLA

Orsino’nun bağrında.

OLIVIA

Bağrında mı? Bağrının neresinde?

VIOLA

Kalbinde, kalbinin en derin köşesinde.

OLIVIA

O bölümü okudum. Bana sapkınlık gibi geldi. Başka diyeceğiniz yok mu?

VIOLA

Sevgili bayan, yüzünüzü bir görebilsem.

OLIVIA

Efendiniz yüzümle alışverişe girmeniz için yetki verdi mi size? Şimdi metin dışına çıktınız. Ama perdeyi açıp resmi gösterelim.

(Peçeyi açar.)

Nasıl, bu portreyi beğendiniz mi?

VIOLA

Tanrı övmüş de yaratmış. Tabii hepsi kudrettense.

OLIVIA

Rengi hastır, yağmura, rüzgâra dayanır.

VIOLA

Tanrının özene bezene yoğurduğu bir güzellik.

Alı beyazı doğanın ince ve hünerli eliyle sürülüp, yakıştırılmış.

Bayan, bu güzelliği, bu zarifliği mezara götürür,

Dünyaya bir örneğini bırakmazsanız

Yaşayan dişilerin en zalimi olursunuz.

OLIVIA

O kadar da kötü yürekli değilim efendim. Vasiyetimde güzelliğimden parçalar bırakılacak. Hepsinin envanteri çıkarılacak. Özelliklerim ayrı etiketler altında belirtilecek. Örneğin, bir çift kırmızımtırak dudak; bir çift mavimtırak kül rengi göz, kapaklarıyla birlikte; bir adet boyun; bir adet çene, vesaire.

VIOLA

Sizi olduğunuz gibi görüyorum. Çok gururlusunuz.

Gel gelelim şeytanın ta kendisi bile olsanız, güzelliğinize diyecek yok.

Lordum, efendim sizi seviyor. Eşsiz bir güzellikle

Taçlandırılmış da olsanız, böyle bir sevgi karşılıksız

kalmamalı.

OLIVIA

Beni nasıl seviyor?

VIOLA

Taparcasına, gözyaşları dökerek, bağrı yanarak,

Ah çekince yeri göğü inleterek.

OLIVIA

Efendiniz içimden geçenleri biliyor, onu sevemem.

Erdemli olduğunu sanıyorum, soylu olduğunu biliyorum.

Varlıklı, sağlam, lekesiz bir genç. Çok iyi bir şöhreti var.

Cömert, bilgili, yürekli. Boylu boslu, yakışıklı bir adam.

Yine de sevemem onu. Bu karşılığı alacağını bilmeliydi çoktan.

VIOLA

Efendim gibi sizin için yanıp tutuşsaydım,

Bu benim için bir ölüm kalım meselesi olsaydı,

Aşkımı geri çevirmenize bir anlam veremez,

Akıl erdiremezdim.

OLIVIA

Ne yapardınız peki?

VIOLA

Kapınızda söğüt[15] ağacından bir kulübe yapıp çatar,

Bu evin içinde esir tutulan ruhumu geri çağırırdım.

Karşılıksız bırakılan sevgim üstüne yanık şarkılar yazar,

Gecenin en ıssız saatlerinde bile çınlatırdım ortalığı.

Adınızı yankılı tepelere haykırırdım.

Havadaki yankı denilen o dedikoducu, o düzenbaz,

“Olivia!” diye seslenirdi avaz avaz.

Yerle gök arasında sıkışır kalır, ama bana acırdınız sonunda.

OLIVIA

Neler neler yaparmışsınız meğer, soyunuz sopunuz nasıl?

VIOLA

Kaderin beni düşürdüğü durumun üstünde;

Yine de sızlanmıyorum. Bir centilmenim.

OLIVIA

Efendinize gidin.

Onu sevemem. Artık kimseleri yollamasın.

Ama siz rasgele bana uğrayıp

Bunu nasıl karşıladığını söylerseniz, o başka.

Güle güle gidin.

Zahmetleriniz için teşekkürler. Bunu benim için güle güle harcayın.

VIOLA

Bahşiş bekleyen bir uşak değilim, keseniz sizde kalsın.

Sizden karşılık bekleyen efendimdir. Benim bir beklentim yok.

Aşk sizin seveceğiniz kişinin yüreğini çakmaktaşına çevirsin.

Ateşiniz efendiminki gibi hor görülsün.

Hoşça kalın, güzel zalim.

(Çıkar.)

OLIVIA

“Soyunuz sopunuz nasıl?”

“Kaderin beni düşürdüğü durumun üstünde;

Yine de sızlanmıyorum. Ben bir centilmenim.”

Yemin ederim, öylesin.

Bu dil, bu yüz, bu endam, bu zarif eda, bu ruh;

Soyluluğunu beş kez kanıtlıyor, beş yıldızlı bir arma gibi.

Böyle hızlı hızlı çarpma yüreğim. Yavaş, yavaş.

Keşke yer değiştirseydi efendi ile uşak.

Bak şu işe! İnsan bu illete bu kadar çabuk tutulabilir mi?

Bu gencin erdemleri sinsice gözlerimden içime sızıverdi sanki.

Ne yapalım, öyle olsun. Hey Malvolio, nerdesin?

(Malvolio girer.)

MALVOLIO

Buradayım hanımefendi, emrinizdeyim.

OLIVIA

Şu küstah habercinin peşinden koşun.

Kontun adamının. Şu yüzüğü bıraktı,

İsteyip istemediğimi bile sormadan.

Kesinlikle istemiyorum, haberi olsun.

Efendisini boş umutlara kaptırmasın.

Ben ona göre değilim.

Ama şu delikanlı yarın buradan geçerse,

Nedenlerini açıklarım kendisine.

Haydi çabuk Malvolio, düşün peşine.

MALVOLIO

Baş üstüne efendim.

(Çıkar.)

OLIVIA

Ne yapıyorum ben? Korkarım,

Gözüm gönlüm açılınca aklım başımdan gitti.

Kudretini gösterdi kader. Gönül ferman dinlemiyor.

Yazgımız neyse olsun. İş olacağına varsın.

(Çıkar.)

II. Perde

1. Sahne

(Deniz kıyısı.)

(Antonio ile Sebastian girerler.)

ANTONIO

Biraz daha kalmaz mısınız? Sizinle birlikte gelseydim bari.

SEBASTIAN

İzninizle, olmaz diyeceğim. Gökteki yıldızım bile kara kara ışıldıyor. Kara bahtım size de uğursuzluk getirmesin. Lütfen bırakın da bu kötülüklere tek başıma katlanayım. Dertlerimin bir tanesini bile size yüklersem sevginize layık sayılmam.

ANTONIO

Bari nereye gideceğinizi söyleyin.

SEBASTIAN

Gerçekten bilmiyorum, efendim. Kader beni nereye sürüklerse. Yine de, sizde öyle ağırbaşlı, öyle temkinli bir hal var ki; kendime saklamak istediklerimi ağzımdan almaya çalışmıyorsunuz. Size açılmak geliyor içimden. Kendimi tanıtmalıyım Antonio. Size adım Roderigo demiştim. Ama asıl adım Sebastian. Babam Messinalı Sebastian'dır. Bu adı duyduğunuzu biliyorum. Ardında benimle aynı saatte doğan kız kardeşimi bıraktı. Tanrı lütfetseydi, yaşamlarımız birlikte başladığı gibi birlikte sona ererdi. Ama siz bunu değiştirdiniz. Beni denizin azgın dalgalarından kurtarmadan birkaç saat önce kız kardeşim boğulmuştu.

ANTONIO

Lanet olsun o güne.

SEBASTIAN

Bana çok benzediğini söylerlerdi. Kızoğlankızdı. Pek çokları güzelliğini öve öve bitiremezdi. Ben kendisini o denli göz alıcı bulmasam da, hiç çekinmeden şunu söyleyebilirim: En kıskanç kişi bile kardeşimdeki ruh güzelliğini yadsıyamazdı. Zavallı tuzlu sularda boğuldu. Ben kendisini andıkça gözümden

tuzlu sular akar.

ANTONIO

Beni hoş görün efendim. Derdinize derman olamadım.

SEBASTIAN

Sevgili Antonio, başınıza dert olduğum için asıl siz beni affedin.

ANTONIO

Seven ölsün mü sizi? Bırakın hizmetkârınız olayım.

SEBASTIAN

Yapmayın, bunu istemeyin benden. Kurtardığınız adama kıymayın. Kalın sağlıcakla. Hem sevecen, hem annem gibi biraz yufka yürekliyim. En ufak bir dürtüyle gözlerim beni ele verir. Kont Orsino’nun sarayına gidiyorum. Hoşça kalın.

(Çıkar.)

ANTONIO

Yaradanın himmeti üstüne hazır ve nazır olsun. Orsino’nun sarayında çok düşmanım var. Ama seni öyle seviyorum ki tehlike vız gelir. Beni tutabilene aşkolsun.

(Çıkar.)

2. Sahne

(Bir sokak.)

(Viola ve Malvolio değişik kapılardan girerler.)

MALVOLIO

Şimdi Kontes Olivia’nın yanında değil miydiniz?

VIOLA

Az önce efendim. Rahat bir yürüyüşle buraya vardım.

MALVOLIO

Bu yüzüğü geri veriyor efendim. Keşke kendiniz alsaydınız da apar topar peşinizden koşmak zorunda kalmasaydım. Ayrıca zerre kadar istenmediğine efendinizi inandırmalısınız. Kendi kendine gelin güvey olmasın. Bu iş için zinhar bir daha adım atmayın buraya. Ancak efendinizin bu bozgunu nasıl karşıladığını rapor etmek için uğrayabilirsiniz. Buyrun, alın!

VIOLA

Madem bu yüzüğü almış benden, istemem.

MALVOLIO

Yapmayın efendim! Yüzüğü hırçınca hanımefendinin başına fırlatmışsınız. Kendileri aynı şekilde iade edilmesini emir buyurdular. İşte burada duruyor. Eğilip yerden almaya değerse alın. Değmezse bulanın kısmetiymiş diyelim.

(Çıkar.)

VIOLA

Ona yüzük müzük vermedim. Bu bayan ne demek istiyor?

Şu kadere bak, sakın görünüşüme aldanıp bana vurulmasın.

Uzun uzun baktı, gözlerini benden alamadı.

Dili tutulmuştu sanki.

Sonra dalgınca ipe sapa gelmez şeyler mırıldandı.

Bana vuruldu besbelli.

Şu suratsız haberciyi gönderen aşkın kurnazlığıdır.

Bu efendimin yüzüğü değil. Ona yüzük falan yollamadı ki.

Sevdiği benim. Öyleyse… Öyle, öyle!

Zavallı kadın, keşke bir rüyaya âşık olsaydı.

Kılık değiştirmek, şeytanın ekmeğine yağ süren bir oyunbazlık.

Kadınların balmumundan yüreklerine mühürlerini basmak

Yakışıklı düzenbazlar için ne kadar kolay.

Ne yazık, zayıf yaratılmışız.

Kabahat bizde değil, yaradılışımızda.

Bu çatallı mesele nasıl çözülecek? Efendim onu candan seviyor.

Ben, zavallı yaratık, efendime fena halde tutkunum.

Kadın bir hata işlemiş, seve seve beni sevmiş.

Benden başkasını gözü görmüyor.

Al başına belayı… Bu işin sonu neye varacak?

Erkek kaldıkça efendimin aşkını kazanmam için hiçbir umut yok.

Kadınlığım –ne yazık– zavallı Olivia'ya boşuna ahlar vahlar çektirir.

Ey zaman, bu karmaşanın içinden sen çık bakalım.

Düğüm çetin mi çetin, çözmeye yetmez benim gücüm.

(Çıkar.)

3. Sahne

(Olivia’nın evi.)

(Sir Toby ve Sir Andrew girerler.)

SIR TOBY

Yanaş, Sir Andrew. Gece yarısından sonra yatakta olmamak, erken ayaklanmak demektir. Bilirsin erken kalkan yol alır, erken çiftleşen döl alır.

SIR ANDREW

Onu bunu bilmem, geç yatan geç kalkar.

SIR TOBY

Yanlış akıl yürütüyorsun. Böyle boş sonuçlardan nefret ederim, boş kadehlerden nefret ettiğim kadar. Gece yarısından sonra ayakta iken zıbarmaya gitmek için vakit çok erkendir. Hayatımız dört elemandan[16] oluşur değil mi?

SIR ANDREW

Öyle derler; ama bana kalırsa yemeli, içmeli, can beslemeli.

SIR TOBY

Sen ne âlim adamsın. Yiyelim, içelim, sefamız olsun! Haydi Marian, doldur kadehleri.

(Soytarı gelir.)

SIR ANDREW

Al bir tane daha. Soytarı geliyor.

SOYTARI

Nasılsınız canlarım? Şarap buldun mu giriş, iş buldun mu sıvış.

SIR TOBY

Yanaş eşek sıpası.

SIR ANDREW

Allah için soytarının sesine diyecek yok. Bende böyle içli bir ses, tatlı bir nefes olsa daha ne isterdim. Çil çil paracıklara değişilmez böyle marifet. Dün akşam bizi eğlendirirken ne cevherler yumurtladın. Vaspiyanlardan Pigrogromitus'un[17] ekinoks fırtınasından geçişini anlatırken parmak ısırttın bana. Sevgilin için sana altı peni yolladım, eline geçti mi?

SOYTARI

O saat cebime indirdim. Bize veren var olsun, bizden alan kör olsun. Malvolio koku alır benim gibi kokozdan, kendi korkar horozdan. Hanımımın akça pakça elleri, hem ağı hem bal saçar dilleri.

SIR ANDREW

Sen çok yaşa. İyi kıvırıyorsun şu şaklabanlığı. Şimdi de bir şarkı isteriz senden.

SIR TOBY

Haydi. Altı peni bayılayım da bir şarkı söyle.

SIR ANDREW

Ben de geri kalmam şövalyemden.

SOYTARI

Bir aşk şarkısı mı istersiniz, yoksa şöyle ağırbaşlı, hayat dersleri veren bir şarkı mı?

SIR TOBY

Aşk şarkısı, aşk sarkısı.

SIR ANDREW

Aşk şarkısı. Öğütlere karnım tok.

SOYTARI

(Şarkı söyler.)

Ah, nerede dolaşırsın, nerede,

Canım benim sen salına salına?

Sadık dostun geliyor, bak yoluna.

Dağarında her perdeden şarkılar,

Tizi de var pesi de var.

Başını alıp gitme,

Kavuşunca âşıklar, biter tüm yolculuklar.

SIR ANDREW

Harika!

SIR TOBY

Güzel, güzel!

SOYTARI

(Şarkı söyler.)

Nedir aşk dediğin, yarına bırakma;

Şimdi sevişme vakti, şimdi gülüşme vakti;

Senin çiçeğin burnunda, haydi öp beni,

Gençlik dayanıklı kumaş değil;

Tez yıpranır, elden gider.

SIR ANDREW

Ne tatlı ses, ağzından bal damlıyor.

SIR TOBY

Beni sardı bu şarkı.

SIR ANDREW

Hem adamı sarıyor, hem akılda kalıyor.

SIR TOBY

Sesi nefis, üstelik nefesi de pis değil. Haydi var mısınız, felekten bir gece çalalım. Şen dokumacılar gibi şarkılarımızla guguk kuşunu uyandırsak, ne

dersiniz?

SIR ANDREW

Beni seven cümbüşe katılsın. Güzel bir şarkıya canım kurban; köpek gibi peşini bırakmam.

SOYTARI

Cümle âlem bilir, bazı köpekler iz sürmede birincidir.

SIR ANDREW

Tam üstüne bastın. Şu şarkı pek uygun bence: “Bana bak, hey avanak!”

SOYTARI

“Hey avanak” ha? Zatınıza avanak demek zorunda kalırım sonra.

SIR ANDREW

Bana avanak demek zorunda bıraktığım ilk kişi sen olmayacaksın. Başla Soytarı. “Sus, kes sesini” diye başlıyor şarkı.

SOYTARI

Sesimi kesersem nasıl başlarım?

SIR ANDREW

Bu da cuk oturdu. Haydi, başla.

(Birlikte şarkı söylerler.)
(Maria girer.)

MARIA

Azgın kediler gibi ne cıyaklıyorsunuz burada? Hanımım, kâhyası Malvolio’yu sizi kapı dışarı etmesi için çağırdı. Yalanım varsa bir daha hiçbir sözüme inanmayın.

SIR TOBY

Hanımınla ben aynı soydanız. O numaracı, ben üçkâğıtçıyım, Malvolio madrabazın biri. Biz üç şarkıcı neşeler saçıyoruz. Hanımınla aramızda kan bağı yok mu? Tin tin tini mini hanım, bana sökmez çalımların.

(Şarkı söyler.)

“Ah Babilon, vah Babilon. Babilon’da var bir adam.

Babilon’un kızları yamandır, yaman.”

SOYTARI

Boyum devrilsin, e mi! Bu akşam şövalye nükteleri birbiri ardından patlatıyor. Ne yaman soytarıymış hazret!

SIR ANDREW

Doğru, keyfi yerinde olunca herkesi gülmekten kırıp geçirir. Benden daha gustoludur. Ama benim komikliklerim daha doğal.

SIR TOBY

(Şarkı söyler.)

“Aralığın on ikinci gecesi.”

MARIA

Susun Tanrı aşkına!

(Malvolio girer.)

MALVOLIO

Efendiler, efendiler, siz aklınızı mı kaçırdınız? Bu ne rezalet! Akıldan, görgüden, dürüstlükten hiç nasibiniz yok mu? Gecenin bu saatinde çingeneler gibi kıyametleri koparıyorsunuz. Hanımefendinin evini meyhaneye çevirdiniz. Kunduracı esnafının pespaye şarkılarını avaz avaz haykırıyorsunuz. Siz kim, yerine ve zamanına göre davranmak kim! Ölçüyü iyice kaçırdınız.

SIR TOBY

Şarkılarımızda ölçüyü hiç kaçırmadık, tempoya hep uyduk. Senin cehenneme kadar yolun var.

MALVOLIO

Sir Toby, sizinle açık konuşacağım. Hanımefendi size iletmemi istedi, akrabanız olduğu için evinde barınmanıza göz yumuyor. Gel gelelim münasebetsizliklerinizi kabullenmek zorunda değil. Aklınızı başınıza toplarsanız

bu evde barınabilirsiniz. Aksi takdirde size güle güle demeye hazır.

SIR TOBY

(Şarkı söyler.)

“Elveda nazlı yar, elveda.

Yol göründü garip başıma.”

MARIA

Hiç olur mu, sevgili Sir Toby!

SOYTARI

(Şarkı söyler.)

“Sönmüş gözlerinin feri, ahı gitmiş, vahı kalmış.

Bir ayağı çukurda.”

MALVOLIO

Öyle mi?

SIR TOBY

(Şarkı söyler.)

“Ölecek göz var mı bende!”

SOYTARI

Kime kalmış yalan dünya!

Atma iki gözüm atma.

MALVOLIO

Ağzınıza sağlık.

SIR TOBY

(Şarkı söyler.)

“Sepet havası çalsam şuna.”

SOYTARI

“Bence boşuna.”

SIR TOBY

(Şarkı söyler.)

“Bakmasam gözünün yaşına,

Defol desem, haydi defol.”

SOYTARI

“İşte bunu gözün yemez.”

SIR TOBY

Şarkı söylerken falso mu yaptık? İftira. Nesin sen, eninde sonunda bir kâhya. Sen faziletlisin diye ağız tadıyla yiyip içmek haram mı bize?

SOYTARI

Erenlerin canına değsin. Zencefilli biraya da doyum olmaz.

SIR TOBY

Ah şöyle yola gel. Siz efendim, boynunuzdaki zinciri, şu hizmetkârlık zincirini bir güzel parlatın ekmek kırıntılarıyla. Bize bir testi şarap, Maria.

MALVOLIO

Bayan Maria, hanımefendinin size gösterdiği yakınlığı hiçe saymasaydınız, bu serkeşlere yardakçılık etmezdiniz. Kendisinin kulağı bükülecektir.

(Çıkar.)

MARIA

Git de kendi koca kulaklarını salla, eşek!

SIR ANDREW

Şeytan ne diyor! Şu herife meydan okuyup dövüşe çağırmalı, sonra gitmeyip piç gibi ortada bırakmalı. Susuzluktan bağrı yanmış adama bir kadeh içki gibi hoş kaçardı.

SIR TOBY

Durduğun kabahat şövalye. Senin için bir düello mektubu yazarım. Ya da hakaretlerini ağızdan bildiririm.

MARIA

Sevgili Sir Toby, sabırlı olun bu gece. Kontun yolladığı delikanlı yine bizim madamın yanındaydı. Kadıncağızın aklı başında değil. Monsieur Malvolio ile başa çıkmayı bana bırakın. Ona öyle bir oyun oynarım ki, dillere düşüp herkesin maskarası olmazsa, bana da Maria demesinler. Gününü gösteririm namussuza.

SIR TOBY

Hele çıtlat bize, tüyo ver. Bu ne mene adam?

MARIA

Bir bakarsın başımıza sofu kesilir.

SIR ANDREW

Bunu bilsem bir temiz döverdim köpeği.

SIR TOBY

Ne, sofu olduğu için mi? Acep neymiş gereği?

SIR ANDREW

Acep macep anlamam, benden yer köteği.

MARIA

Ne sofuluğuna güvenilir, ne de başka bir marifetine. Ama her zaman dalkavuk, her zaman içten pazarlıklı, her zaman gösteriş budalası, her zaman boyundan büyük laflar eden bir ukala dümbeleğidir. Kendini beğenmiş bir eşek. Her görenin kendisine âşık olacağına inanır. İşte bu zaafından yararlanarak öcümü alacağım ondan.

SIR TOBY

Ne yapacaksın?

MARIA

Yolu üstüne gizemli aşk mektupları düşüreceğim. Bu mektuplarda sakalının rengi, bacağının biçimi, yürüyüşü, bakışı, alnı, çehresinin ifadesi, teninin özellikleri ince ince tarif edilecek. Aksini görmüş gibi olacak aynada. El yazım benim hanımın, yani sizin yeğenin yazısına tıpatıp benzer. Unutulmuş tezkerelerde yazılarımızı birbirinden zor ayırt ederiz.

SIR TOBY

Âlâ. Bir oyun kokusu alıyorum.

SIR ANDREW

Ben de o kokuyu aldım.

SIR TOBY

Düşürdüğün mektupların yeğenimden geldiğini, onun kendisine âşık olduğunu sanacak.

MARIA

Arife tarif ne hacet!

SIR ANDREW

Yani herifi eşek yerine koyacaksın.

MARIA

Tam üstüne bastınız.

SIR ANDREW

Kız, aklınla bin yaşa.

MARIA

Şahane bir gösteri olacak, hiç merak etmeyin. Benim yemi yutacak, eminim. İkinizi mektubu koyacağım yere dikeceğim, üçüncü gözcü de soytarı olacak. Hele bir görün, mektubu okudukça nasıl renkten renge giriyor. Haydi artık yatma vakti. Bu gece rüyasını görün. İyi uykular.

(Çıkar.)

SIR TOBY

İyi geceler, Amazonlar Kraliçesi Penthesilea.

SIR ANDREW

Vallahi, kıyak yosma.

SIR TOBY

Şirin mi şirin bir finodur. Bana da bayılır. Ya buna ne buyrulur?

SIR ANDREW

Bir zamanlar bana da bayılanlar vardı.

SIR TOBY

Haydi yatmaya gidelim şövalye. Biraz daha dünyalık getirtsen iyi olacak.

SIR ANDREW

Yeğeninizden yüz bulamazsam dünyanın en büyük enayisi ben olurum.

SIR TOBY

Para getirt şövalye. Sonunda kızı alamazsan yuh olsun ervahıma.

SIR ANDREW

Getirtmezsem bir daha hiç güvenme bana.

SIR TOBY

Gel hadi, biraz şarap ısıtalım. İçine baharat katalım. Yatmak için fazla geç oldu artık. Gel şövalyem, gel aslanım.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Dük'ün sarayı.)

(Dük, Viola, Curio ve diğerleri girer.)

DÜK

Müzik, müzik isterim. İyi sabahlar dostlarım.

Şimdi, sevgili Cesario, o eski, o garip şarkı var ya,

Hani dün akşam işitmiştik.

Sanki dindirdi acılarımı, o oynak, o basmakalıp havalardan fazla.

Haydi yalnız bir dize.

CURIO

Af buyrun efendimiz.

O şarkıyı söyleyecek adam yok buralarda.

DÜK

Kimdi söyleyen?

CURIO

Soytarı Feste, efendimiz. Bayan Olivia'nın babası pek hoşlanırdı maskaradan. Uzakta olmasa gerek.

DÜK

Onu arayın çabuk. Ama ezgiyi çalmaya hemen başlayın.

(Curio çıkar. Müzik çalınır.)

Buraya gel delikanlı. Bir gün âşık olursan,

Zevkli açılarıyla kıvranırken aşkın, beni hatırla;

Ben de gerçek âşıklar gibi,

Sevdiğimi gündüz hayalimde, gece düşümde görürüm.

Gel gelelim başka bütün duygularda kararsızım, hercaiyim.

Güven olmaz bana. Bu havayı nasıl buluyorsun?

VIOLA

Aşkın taht kurduğu yürekte yankılar uyandırıyor.

DÜK

Ne güzel söyledin.

Genç de olsan bu gözler sevilen bir yüzde gezinmiş;

Yemin ederim, öyle değil mi yavrum?

VIOLA

Biraz, sayenizde.

DÜK

Nasıl bir kadın?

VIOLA

Huyu suyu sizinkine benzer.

DÜK

Öyleyse sana layık değil, kuzum kaç yaşında?

VIOLA

Yaşı sizinkine yakın.

DÜK

Öleyse fazla yaşlı. Kadın kendinden büyüğüne varmalı ki,

Kocasının sevgisi tavsamasın.

Delikanlı, biz ne kadar övünürsek övünelim,

Kadından daha kaypak, daha gelgeç gönüllü, daha şıpsevdiyiz.

Erkekte vefa ne gezer.

VIOLA

Çok haklısınız lordum.

DÜK

Öyleyse sevgilin körpe olsun.

Kadın gül goncası gibidir,

Tez açılır, çabuk solar.

VIOLA

Ne yazık ki doğru.

Tam olgunluğa erişirken sona eriyor saltanatları.

(Curio ile Soytarı girer.)

DÜK

Gel bakalım adamım. Dün geceki şarkıyı söyle.

Kulak ver Cesario; eski, sade bir şarkı.

Güneşte iplik büken, kumaş dokuyanlar,

Makaralara iplik saran kaygısız kızlar

Söylerdi bu şarkıyı.

Hem aşkın masumluğundan dem vururlardı,

Hem de gelip geçmiş güzel günlerden.

SOYTARI

Dinlemeye hazır mısınız efendim?

DÜK

Lütfen söyle.

(Müzik.)

SOYTARI

(Şarkı söyler.)

Benim kara tabutum,

Servidendir, serviden.

Gel Azrail, yoldaşım ol,

Ölmüşüm aşkın elinden.

Bir insafsız güzel attı,

Bana şu ecel okunu.

Ölüm kanat ger üstüme,

Son nefesim al senin olsun.

Ak kefenlerim biçilsin,

Eş dost çevremde dikilsin.

Kara toprağa yatırsın,

Nerde sadık dostum nerde?

Tabutumun üstüne,

Çiçek serpmeyin istemem.

Kemiklerim çukura atılsın

Yas bağlamayın başımda.

Hiç gerek yok iç çekmeye,

Başıma bir taş dikmeye.

Bir gün gelirse ağlamaya sevgili,

Mezarımı bulamasın.

DÜK

Al, bu zahmetinin karşılığı.

SOYTARI

Ne zahmeti? Ben şarkı söylemekten zevk alırım.

DÜK

Öyleyse zevkini ödüllendireyim.

SOYTARI

Zevk er geç ödülünü alır efendim.

DÜK

Şimdi izninle ayrılalım.

SOYTARI

Hüzünler tanrısı gözetsin seni. Terzin yanardöner taftadan diksin yeleğini. Çünkü sende de biraz döneklik var. Elimde olsa böyle hiç yalpalamadan giden adamları denize salardım. Her işe el atsın, her yönde yol alsın ve koskocaman bir hiçliğe yelken açsın diye. Hoşça kal.

(Çıkar.)

DÜK

Herkes dağılsın.

(Curio ile diğerleri çıkar.)

Bir daha, Cesario,

O zalimler kraliçesine git.

Aşkımı, dünyaya bedel aşkımı anlat.

Ne fersah fersah topraklarında;

Ne malında mülkünde, ne unvanında gözüm var.

Servet saman vız gelir bana.

Sadece doğanın ona bağışladığı güzelliktir başımı döndüren.

VIOLA

Ya sizi sevemezse lordum?

DÜK

Böyle bir karşılığı kabul etmem.

VIOLA

Kabul etmelisiniz. Diyelim ki sizi,

Sizin Olivia’yı sevdiğiniz gibi yüreği sızlayarak,

Seven biri var. Siz onu sevemiyorsunuz.

Sevmediğinizi söylüyorsunuz. Ne yapsın?

Böyle bir karşılığı kabul etmesin mi?

DÜK

Yüreğimi çarptıran korkunç tutkuya

Göğüs gerebilecek kadın yoktur.

Hiçbir kadın yüreğine sığmaz böylesine büyük bir aşk.

Ne yazık sebatsızdırlar, sevgilerine iştah desek yeridir,

Yürekten kopan bir duygu değil.

Bir damak zevki, çabuk doyulan, çabuk bıkılan,

Tiksinti uyandıran bir istek.

Ama benimki, denizler kadar engin,

Denizler gibi doymak bilmez.

Bir kadının bana duyabileceklerini,

Benim Olivia’ya aşkımla kıyaslama.

VIOLA

Öyle ama, benim bildiğim..

DÜK

Neymiş bildiğin?

VIOLA

Kadınların erkekleri nasıl sevebileceği.

Onlar da bizim gibi içtenlikle bağlanabilir.

Babamın bir kızı vardı. Öylesine sevdi ki bir erkeği,

Ben kadın olsaydım, efendimizi sevebileceğim gibi.

DÜK

Anlat öyküsünü.

VIOLA

Bembeyaz bir sayfa. Aşkını hiçbir zaman açığa vurmadı.

Bu sır, goncayı kemiren kurt gibi gül yanaklarını soldurdu.

Karasevdadan beti benzi attı.

Bir sabır heykeli gibi derdi tasayı gülümseyerek karşıladı.

Bu aşk değil midir? Biz erkekler çok konuşur,

Yemin üstüne yemin ederiz. Gösterişimiz boldur.

Ya gerçek duygular? Yeminlerde cömertiz ama sevgide cimri.

DÜK

Kız kardeşin aşk yüzünden öldü mü, yavrum?

VIOLA

Baba ocağımın bütün kızları, bütün oğulları benim.

Yine de bilmiyorum. O hanıma gidecek miyim efendim?

DÜK

Evet, konumuz buydu.

Hiç vakit kaybetme, ona bu mücevheri götür.

De ki kendisinden asla vazgeçmem. Hayır cevabını cevap kabul etmem.

(Çıkarlar.)

5. Sahne

(Olivia’nın bahçesi.)

(Sir Toby, Sir Andrew ve Fabian girer.)

SIR TOBY

Buradan buyrun Sinyor Fabian.

FABIAN

Gelirim, hem de seve seve. Bu cümbüşün birazını bile kaçırırsam, safralarım kabarsın, hafakanlar bassın beni.

SIR TOBY

O nekes, o sinsi köpeğin ele güne karşı rezil olması hoşuna gitmez mi?

FABIAN

Sefam olur adamım. Bilirsin, bir kez bir ayı dövüşü yüzünden beni hanımımın gözünden düşürmüştü burada.

SIR TOBY

Kızdırmak için yine bir ayı el ense çekecek ona. Herifi tefe koyup çalacağız. Öyle değil mi Sir Andrew?

SIR ANDREW

Hakkından gelemezsek yazıklar olsun bize.

(Maria girer.)

SIR TOBY

İşte, elebaşı geliyor. N’aber altın kızım?

MARIA

Üçünüz de şimşir ağaçlarının arkasında saklanın. Malvolio bu yoldan geliyor. Yarım saattir kendi gölgesi ile güreşiyordu enayi. Maskaralığın iyice keyfini çıkarmak için gözünüzü üstünden ayırmayın. Şu mektup var ya, şu mektup, ne ben-benci bir budala olduğunu meydana çıkaracak. Gizlenin, soytarılar aşkına.

(Ötekiler saklanır.)

Sen şurada bekle.

(Yere bir mektup atar.)

İşte pohpohlarla yakalanacak balık geliyor.

(Malvolio girer.)

MALVOLIO

Kısmet işi, kısmet! Adamın kısmeti gür olmalı. Talihin yaver giderse, el de getirir, sel de getirir. Hanımımın benden hoşlandığını çıtlatmadı mıydı Maria? Seveceği adam benim kılığımda, kıyafetimde olmalıymış. Hizmetindekiler arasında en fazla hürmet, en fazla itibar gösterdiği benim. Bunu neye yormalı?

SIR TOBY

Vay kendini beğenmiş serseri vay!

FABIAN

Sus, baksana nasıl baba hindi gibi kabardıkça kabarıyor.

SIR ANDREW

Allahın cezası! Şunu bir elime geçirsem evire çevire döverdim.

SIR TOBY

Susun dedik.

MALVOLIO

Kont Malvolio olmak.

SIR TOBY

Kontlar götürsün seni, rezil.

SIR ANDREW

Al tabancanı, vur şunu, işini bitir.

SIR TOBY

Kes sesini!

MALVOLIO

Bunun örnekleri de var. Lady Strachy makastarbaşıyla evlendi.

SIR ANDREW

Yuh o hayasız kadına!

FABIAN

Çeneni tut. Bak nasıl kendini kaptırdı. Dalgasına taş atma.

MALVOLIO

Evleneli üç ay olmuş, koltuğuma kurulmuşum.

SIR TOBY

Bir sapanla iki kaşın arasından vurmalı.

MALVOLIO

Sırtımda sırma işlemeli kaftanım. Adamlarıma talimat veriyorum. Olivia'yı bir sedirde uyur bırakmışım.

SIR TOBY

Canın cehenneme.

FABIAN

Susun lütfen.

MALVOLIO

Mevkiime yakışır bir azametle, herkese haddini bildirecek biçimde çevreme şöyle bir göz gezdiriyorum, sonra hısmım Toby'yi çağırtıyorum.

SIR TOBY

Bir ben çarparım, bir de yer çarpar.

FABIAN

Kapatın çenenizi.

MALVOLIO

Adamlarımdan yedisi derhal yerlerinden fırlıyor. Onu getirmek için seğirtiyorlar. Bir an kaşlarımı çatıp, saatimi kuruyor ya da bir mücevherle oynuyorum. Toby yaklaşıyor, karşımda saygıyla diz kırıyor.

SIR TOBY

Yoo, kafanı kırıyor. Yaşatmam bu namussuzu.

FABIAN

Susmalıyız, ağzımızdan işkenceyle laf almaya çalışsalar bile.

MALVOLIO

Her zamanki dostça gülüşümü gemleyip, bir amir bakışıyla elimi uzatıyorum.

SIR TOBY

Toby suratına bir şamar aşk etmiyor mu, a salak?

MALVOLIO

“Kuzen Toby,” diyorum. “Mademki kader beni yeğeninizle birleştirdi, size şu sözleri söyleme hakkını kendimde görüyorum.”

SIR TOBY

Neymiş… Neymiş?

MALVOLIO

“Bu sarhoşluğa son vermelisiniz.”

SIR TOBY

Hadi ordan, uyuz kerata!

FABIAN

Aman sabır, yoksa planımız altüst olacak.

MALVOLIO

“Ayrıca değerli zamanlarınızı budala bir şövalye ile heba ediyorsunuz.”

SIR ANDREW

Herif benden söz ediyor, eminim.

MALVOLIO

“Şu mahut Sir Andrew.”

SIR ANDREW

Size demedim mi! Birçokları benden budala diye söz eder.

MALVOLIO

Bu da nesi?

(Mektubu yerden alır.)

FABIAN

Şimdi çulluk ökseye yaklaştı.

SIR TOBY

Sus Tanrı aşkına. Muziplikler perisi yüksek sesle okumayı aklına getirse şu budalanın.

MALVOLIO

Yemin ederim, bu hanımımın el yazısı. İşte onun C’leri, U’ları, T’leri. Al sana, şu büyük P’ler tıpatıp onunkiler gibi. Hiç kuşkum yok, onun yazısı.

SIR ANDREW

Onun C’leri, U’ları, T’leri. Ne demek istiyor?

MALVOLIO

(Okur.)

“Meçhul sevgiliye, en iyi dileklerimle.” Tıpatıp onun sözleri, izninizle balmumunun icabına bakalım. Mührün üstünde Lucretia’nın[18] resmi. Bu hanımımın mührü. Bu mektup hanımımdan, acaba kime?

FABIAN

Adam fena ökseye tutuldu. İflah olmaz artık.

MALVOLIO

(Okur.)

“Bilir tanrılar tanrısı,

Bilir benim sevdiğimi.

Mühürlenmiş dudaklarım,

Kimse bilmez kimi kimi?”

“Kimse bilmez”, ölçü değişiyor burada. Sakın seni olmasın Malvolio. Seni seni?

SIR TOBY

Git de as kendini, kerkenez.

MALVOLIO

(Okur.)

“Ben emirler yağdırsam da

Yüreğime hükmedene,

Sessizlik keskin bir bıçak,

Delmede seven kalbimi.

Kanlar akar içime damla damla,

M.O.A.İ. Gönlüm tapıyor sana.”

FABIAN

Amma tuhaf bilmece.

SIR TOBY

Bu kız yaman mı yaman!

MALVOLIO

“M.O.A.İ. Gönlüm tapıyor sana.” Dur hele, dur hele, çözelim bilmeceyi.

FABIAN

Kurnaz yosma, tam ağzına layık bir taam hazırlamış. Zehir zemberek.

SIR TOBY

Acemi çaylak da nasıl hemen üstüne atladı.

MALVOLIO

“Ben emirler yağdırsam da

Yüreğime hükmedene.”

Tabii, bana emirler yağdırabilir. Onun maiyetindeyim. O benim hanımım. Orta karar bir zekâ bile bu kadarını kavrayabilir. Anlaşılmayacak bir yanı yok. Gel gelelim, şu harfler ne anlama geliyor? Benimle bir ilgisi var mı? Bir de bunu keşfedebilsem. Dur hele, “M.O.A.İ.”

SIR TOBY

Seninki koku almaya başladı.

FABIAN

Ama yanlış koku alıyor. İt gibi ürüyüp kuyruğunu dürecek. Tilkilik taslıyor seninki.

MALVOLIO

M, – Malvolio. Adımın baş harfi.

FABIAN

İt haliyle beyliğe özeniyor.

MALVOLIO

M,– Ama gerisi uymuyor. M’den sonra A gelmeliydi, oysa O geliyor.

FABIAN

O sonunda gelecek enayi.

SIR TOBY

Kafasına bir sopa indirip, OOO diye inletmeli.

MALVOLIO

En ardında İ geliyor.

FABIAN

İtin kıçı. Git işine kuçu kuçu. Kıçında gözü olaydı, nasıl bir pisliğe bulaştığını görürdü. Talih yıldızının parladığına inan bakalım, saloz.

MALVOLIO

M.O.A.İ. Bu gizli mana öncekinden farklı olmalı. Yine de azıcık zorladın mı benim adıma uyabilir. Bütün bu harfler benim adımda var. Şimdi nesir bölümü geliyor.

(Okur.)

“Bu mektup eline geçerse iyi düşün. Yıldızım seninkinden parlak. Ama büyüklük gözünü korkutmasın. Bazıları büyük doğar, bazıları büyüklüğe erişir, bazılarınınsa büyüklük gelir başına konar. Kader sana kollarını açıyor, var gücünle sarıl ona. Özendiğin kişiliğe bürünmek için aşınmış gömleğinden sıyrıl, taptaze, pırıl pırıl çık ortaya. Bir hısımla zıtlaş, hizmetçileri tersle. Devlet işleri üstüne tartışmaya alış, kimselere benzememeye çalış. Sana bu öğütleri veren, senin için iç geçiren, ah vah eden kişidir. Sarı çoraplarını beğenen, seni hep çapraz dizbağlarıyla görmek isteyeni hatırla. Hatırla diyorum, gerçekten özlediğin kişi olmak istiyorsan işin iş. Yoksa hizmetçilerin kapı yoldaşı, sıradan bir kâhya olarak görürüm seni. Başına konan talih kuşunu kaçıran bu budala, elveda! Seninle görev değiştirmeye can atan.

TALİHLİ AMA MUTSUZ KADIN.”

Her şey gün gibi aşikâr. Kibirli olacağım. Politik yazarları okuyacağım. Sir Toby’yi herkesin önünde küçük düşüreceğim. Kaba saba arkadaşları yakamdan atıp kurtulacağım. Hanımımın istekleri harfi harfine yerine getirilecek. Artık pısırıklığa paydos. Kendimi aldatmıyorum. Hayal gücümün oyununa gelmiş değilim, işin neresinden bakarsan bak, hanımım seviyor beni. Son zamanlarda sarı çoraplarımı beğendi. Bacaklarımdaki çapraz bağları övdü. Neden? Hoşlandığı biçimde giyinmem için yönlendiriyor beni. Bu sevgisini açığa vurmak değil midir? Tanrıya şükürler olsun. Ne kadar mutluyum! Herkese tepeden bakacağım. Sarı çoraplarımı giyip, çapraz dizbağlarımı takacağım. Hem de saniye sektirmeden. Parlayan yıldızıma şükürler olsun. Bir haşiye var:

(Okur.)

“Kim olduğumu bilmezden gelemezsin. Sevgimi kabul edersen, bunu bol bol

gülümseyerek göster. Gülmek sana ne kadar yakışıyor sevgilim. Huzurumda gülücükler saç, gözümü, gönlümü aç.” Tanrılar tanrısı Jüpiter, sen büyüklerden büyüksün! Elbette gülerim, elbette gülücükler saçarım, sen ne dilersen onu yaparım.

(Çıkar.)

FABIAN

Bu eğlence kaçırılır mıydı? Bunu Acem şahının bin altınlık ihsanına değişmem.

SIR TOBY

O kız yok mu, o kız! Bu entrikası yüzünden evlenebilirdim onunla.

SIR ANDREW

Ben de, ben de.

SIR TOBY

Bir daha böyle bir dolap çevirirse, çeyiz meyiz istemem.

(Maria girer.)

SIR ANDREW

Ben de, ben de.

FABIAN

İşte, büyük alık avcılarının şahı geliyor.

SIR TOBY

Bana pes dedirttin. Senden büyük yok.

SIR ANDREW

Bence de, bence de.

SIR TOBY

Seninle özgürlüğüm üstüne barbut atsam da esirin olsam.

SIR ANDREW

Aynen, ben de.

SIR TOBY

Hınzır, Malvolio’yu öyle bir hayale kaptırdın ki, kaybedince aklını kaçırabilir.

MARIA

Yok canım, sahiden bu kadar etkilendi mi?

SIR TOBY

Doğum yaptırırken saf ispirtoyu kafasına diken ebe kadına döndü.

MARIA

Bu eğlencenin meyvelerini devşirmek istiyorsanız, hanımımla ilk karşılaşmasını kaçırmayın. Sarı çoraplarıyla gelecek, hanımım bu renkten tiksinir. Çapraz dizbağlarıyla, hanımımın sinirine dokunur. Durmadan sırıtacak, yas tutan kadının iyice zıddına gidecek. Yani iyice gözden düşecek. Görmek isteyen peşimden gelsin.

SIR TOBY

Cehennemin kapısına kadar bırakmam peşini, seni şeytan çekici seni.

SIR ANDREW

Ben de, ben de!

(Çıkarlar.)

III. Perde

1. Sahne

(Olivia’nın bahçesi.)

(Viola ile Soytarı bir dümbelekle girerler.)

VIOLA

Sen de, müziğin de çok yaşayın. Geçimin şu dümbelek yüzünden mi?

SOYTARI

Hayır beyzadem, kilise yüzünden.

VIOLA

Din adamlarından mısın?

SOYTARI

Ne gezer efendim. Evim kiliseyle yüz yüze.

VIOLA

Bir dilenci krala yakın oturuyorsa kralın yakınıdır. Kiliseyle senin dümbelek yüz yüze bakıyorsa, vay kambur felek diyebilirsin.

SOYTARI

Böyle söyleyen sizsiniz, efendim. Bugünleri de görecekmişiz. Hazırcevap bir adam bir cümleyi evirip çevirir, oğlak derisinden bir eldiven gibi tersyüz ediverir.

VIOLA

Bak bu doğru. Kelimeler onlarla ustaca oynayanların dilinde oynaklaşır.

SOYTARI

Bunun için kız kardeşim adsız kalsın, daha iyi.

VIOLA

Niçin adamım?

SOYTARI

Onun adı da bir kelimedir. Çapkınların diline düşerek oynaklaşmasın. Kelimeler oyunbazdır, oyunbaz. Kelimelerin yüzü kara çıkalı, artık kimsenin sözü senet diye kabul edilmiyor.

VIOLA

Bunu nasıl kanıtlarsın?

SOYTARI

Ancak kelimelerle, ama kelimeler öyle gözden düştü ki onlarla bir şey kanıtlamaya çalışmak boşuna.

VIOLA

Besbelli, sen neşeli bir adamsın. Hiçbir şey umurunda değil.

SOYTARI

Aldanıyorsunuz efendim. Bazı şeyler umurumdadır. Ama hiçe saydıklarım değil. Siz benim gözümde hiç olduğunuza göre, hiçi kim görebilir; hiç kimse!

VIOLA

Lady Olivia’nın soytarısı değil misin?

SOYTARI

Hayır efendim. Aklından zoru yok. Onun için yanında soytarı barındırmaz, tabii evleninceye kadar. Ben Lady Olivia’nın soytarısı değil, sadece kelimelerle oynayan, onları havaya atıp tutan kelime cambazıyım. Soytarılarla kocalar arasındaki fark sarıkanatla lüfer arasındaki kadar. Yani koca daha büyük soytarıdır.

VIOLA

Seni geçenlerde Kont Orsino’larda gördüm.

SOYTARI

Şaklabanlık güneş gibi yeryüzünün çevresinde dolaşır. Her yerde parlar. Kusura bakmayın. Bir şaklaban benim hanımım kadar sizin efendinizin yanında da eğleşirse fena olmaz. Orada sizin zekânız dikkatimi çekmişti.

VIOLA

Sözü dönüp dolaştırıp bana getireceksen kes burada. Al, bu harçlığın.

(Bir para verir.)

SOYTARI

Jüpiter bir daha sakal dağıtırken seni de gözetsin.

VIOLA

Doğrusunu istersen bir tanesinde gözüm var. Ama kendi çenemde bitmesin. Hanımın içerde mi?

SOYTARI

Bunlardan ikisi bir araya gelse üremezler mi efendim?[19]

VIOLA

Bir arada kalır ve işletilirlerse.

SOYTARI

Bu Troilus'a bir Cressida getirmek için Frigyalı Pandarus[20] gibi muhabbet tellallığı yapmaya hazırım.

VIOLA

Sizi anlıyorum efendim. Bu ince bir zanaat, düzeyli bir dilencilik.

(Ona bir para daha verir.)

SOYTARI

Bir dilenci dilenmekten yüksünmez. Cressida da dilenciydi. Hanımım içerde. Nereden geldiğinizi açıklarım kendilerine. Kimsiniz, amacınız ne? Bunlar benim alanım dışında kalır. Saham diyecektim ama bu kelime demode oldu.

(Çıkar.)

VIOLA

Deli geçinecek kadar akıllı bu adam.

Bunun için de keskin bir zekâ gerek.

Alaya aldığı kişinin huyunu suyunu,

Zamanı zemini kollayacak.

Atmaca gibi her tüyün üstüne atlayacak.

Akıllı adamın işi kadar emek ister.

Aklı uyanık soytarı baltayı taşa vurmaz.

Akıllı sapıtmasın bir kez, artık hiç şifa bulmaz.

(Sir Toby ile Sir Andrew girerler.)

SIR TOBY

Tanrı sizi korusun efendim.

VIOLA

Sizi de bayım.

SIR ANDREW

Dieu vous garde, monsieur.[21]

VIOLA

Et vous aussi; votre serviteur.[22]

SIR ANDREW

Öylesiniz umarım centilmen, ben de sizin emrinizdeyim.

SIR TOBY

Eve yaklaşsanıza. Yeğenim girmenizi istiyor. Alışverişiniz onunla olacaksa.

VIOLA

Kendisine gönderildim. Görevimin amacı huzurlarına varmak.

SIR TOBY

Öyleyse durduğunuz kabahat. Tabanlarınızı yağlayın.

VIOLA

Neyi yağlayayım efendim?

SIR TOBY

Oyalanmayın, koşun demek istedim.

VIOLA

Anlaşıldı efendim. Ama geç kaldım.

(Olivia ile Maria girerler.)

Ey eşi, menendi bulunmayan hanımefendi, gökler üstünüze miskler yağdırsın.

SIR ANDREW

Bu genç iyi terbiye görmüş bir saraylı. “Gökler üstünüze miskler yağdırsın.” Güzel.

VIOLA

Getirdiğim haberi ancak sizin o güzel, küçük kulağınıza özel olarak iletebilirim.

SIR ANDREW

“Küçük”, “güzel” ve “özel”. Bunları kaydetmeli.

OLIVIA

Bahçe kapısı kapansın. Bizi yalnız bırakın.

(Sir Toby, Sir Andrew ve Maria çıkarlar.)

Bana elinizi verin bayım.

VIOLA

Emriniz olur efendim. Değersiz hizmetlerimi sunarım.

OLIVIA

Adınız ne?

VIOLA

Hizmetkârınızın adı Cesario’dur güzel prenses.

OLIVIA

Hizmetkârım mı? Gereksiz bir tevazu göstermeyin. Siz Kont Orsino’nun hizmetindesiniz, delikanlı.

VIOLA

O da sizin hizmetinizde. Kölenizin kölesi sizin de köleniz sayılmaz mı?

OLIVIA

Kont Orsino aklımdan bile geçmiyor. Keşke o da beni aklından silse.

VIOLA

Madam, konta karşı daha insaflı davranmanız için yalvarmaya geldim.

OLIVIA

Rica ederim, lütfen bir daha söz açmayın ondan.

Ama bir başkasının dileğini iletirseniz,

Evrende dönen gezegenlerin uyumlu müziğinden,

Daha hoş gelir kulağıma.

VIOLA

Sevgili bayan…

OLIVIA

Yalvarırım izin verin. Beni burada büyülediğiniz zaman,

Arkanızdan bir yüzük yollamıştım.

Korkarım hem kendimi, hem adamımı, hem de sizi zora koştum.

Kendinizin olmadığını bildiğiniz bu şeyi,

Hile ile size sokuşturmak, ne utanılacak bir davranış.

Kim bilir neler düşündünüz? Şerefimi on paralık ettim.

Ne kadar gizlesem boşuna, duygularım apaçık meydanda.

Şimdi konuşma sırası sizde.

VIOLA

Size acıyorum.

OLIVIA

Bu sevmeye doğru bir adımdır.

VIOLA

Yanlış. Çoğu zaman düşmanlarımıza acıdığımızı herkes bilir.

OLIVIA

Sanırım acı acı gülümseme zamanı geldi yeniden.

Ah felek, zavallılar ne çabuk kapılıyor gurura!

İnsan av olacaksa aslanın pençesine düşsün,

Kurda kuşa yem olmasın.

(Saat çalar.)

Saat, vakti heba ettiğimi hatırlatıyor.

Korkma sevgili çocuk, sana el koymam.

Ama zekâca ve yaşça olgunlaştığın zaman,

Karın iyi bir ürün biçecek.

Haydi yolun açık olsun batıya doğru.

VIOLA

Doğru batıya. Heyamol.[23]

Zarafet ve ruh huzuru hanımefendimizi hiç terk etmesin.

Efendime göndereceğiniz bir haber yok mu?

OLIVIA

Dur. Yalvarırım söyle, benim için ne düşünüyorsun?

VIOLA

Kimliğinizi yanlış değerlendiriyorsunuz bence.

OLIVIA

Senin kimliğini de yanlış değerlendiriyorum öyleyse.

VIOLA

Bu doğru. Sandığınız adam değilim ben.

OLIVIA

Keşke istediğim gibi olsaydın.

VIOLA

Daha mı iyi olurdu madam?

Belki de. Çünkü şimdi sizin için bir gönül eğlencesiyim.

OLIVIA

Şu öfke ve horgörüyle kıvrılan dudaklardaki güzelliğe bak.

Ölümcül bir suç kendini gizlenen sevgiden daha çabuk açığa vurmaz.

Günün en parlak saatinden daha aydınlıktır aşkın gecesi.

Cesario, ilkbaharda açan güller adına, bakireliğin gizli tomurcuğu adına,

Onur ve doğruluk adına, ne kadar gururlu olursan ol,

Seni öylesine seviyorum ki, akılla, mantıkla gizlenmez bu tutku.

Aşkımı dile getirdim diye beni küçümseme.

Aranan sevgi iyidir. Ama daha iyisi beklenmeden verilen sevgi.

VIOLA

Masumluk üstüne ant içerim, gençliğim üstüne.

Bir tek kalbim, bir tek inancım, bir tek doğrum var benim.

Bunlara hiçbir kadın hükmetmedi, hükmetmeyecek.

Benim bunların tek sahibi, elveda soylu kadın, elveda.

Efendimin yaşları benim gözlerimden dökülmeyecek bir daha.

OLIVIA

Gel yine de. Ondan nefret eden bu kalbi,

Sen yumuşatırsın belki.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Olivia’nın evi.)

(Sir Toby, Sir Andrew ve Fabian girerler.)

SIR ANDREW

Yo, yo, canıma yetti. Artık bir saniye bile durmam.

SIR TOBY

Sebep ne? Başımın tatlı belası, sebebini söyle.

FABIAN

Evet, bir sebep zikretmeniz iktiza eder Sir Andrew.

SIR ANDREW

Sebep meydanda. Yeğeniniz, kontun uşağına iltifatlar yağdırıyor; adamın ağzına girecek neredeyse. Bana ne zaman yüz verdi, ne zaman? Onları bahçede gördüm.

SIR TOBY

Bu arada seni de gördü mü koca oğlan? Söyle bakalım.

SIR ANDREW

Ayan beyan.

FABIAN

Bu size karşı duyduğu büyük aşkın delili.

SIR ANDREW

Hadi ordan, beni eşek yerine mi koyuyorsun?

FABIAN

İddia ediyorum, ispat edeceğim. Hem de akılla mantığın şahitliğine dayanarak.

SIR TOBY

Nuh daha gemiciliğe soyunmadan, bunların sözüne güvenilirdi.

FABIAN

Sizi çılgına çevirmek, uyuklayan yiğitliğinizi silkelemek, yüreğinize ateş salmak için delikanlıya işveler yaptı gözünüzün önünde. İşte tam o sırada kontese yaklaşacaktınız. Taptaze şakalar, dumanı üstünde esprilerle. Genç adam dilini yutacaktı. İşte buydu sizden beklenen. Heyhat, kaçırıldı bu fırsat. Uygun zaman kollanmayınca pır dedi uçuverdi yaldızlı bir çift kanat. Artık kayıtsızlığın kuzey denizlerine yelken açtınız. Bir Hollandalının sakalındaki buzul gibi donar kalırsınız. Yeter ki bir yiğitlik ya da siyasetle göze girin yeniden.

SIR ANDREW

Yiğitliği yeğlerim. Siyaset mi, nefret ederim, nefret.

SIR TOBY

Öyleyse yiğitlikten şaşma. Kontun adamını dövüşe çağır da görelim. On bir yerinden yarala keratayı. Yeğenim bunu görmezden gelemez. Hiçbir muhabbet tellalı bir kadının gönlünü çelemez yiğidin ünü gibi.

FABIAN

Bunun başka yolu yok. Sir Andrew.

SIR ANDREW

Düello davetnamemi hanginiz götürecek?

SIR TOBY

Git, savaşçıya yakışır bir üslupla bir mektup döşen. Sert ve kısa. Nükteye falan boş ver. Belagatli ve tumturaklı olsun. Kaleminden mürekkep yerine kan damlasın. Herif dünyanın kaç bucak olduğunu anlasın. At atabildiğin kadar. Kâğıdın çarşaf kadar olsa da doldur yalanlarla. Senlibenli yazmaktan kaçınma. Kalemin kaz tüyünden de olsa unutma, sen bir şahinsin, şahin!

SIR ANDREW

Sizi nerde bulurum?

SIR TOBY

Seninle küçük odada buluşuruz. Haydi, yollan!

(Sir Andrew çıkar.)

FABIAN

Bu sizin için pahalı bir oyuncak, Sir Toby.

SIR TOBY

Asıl ben ona pahalıya patladım evlat. İki bin altının altından girdik, üstünden çıktık.

FABIAN

Kim bilir ne kadar antika bir mektup yazacak, ama götürmeyeceksiniz değil mi?

SIR TOBY

Hiç götürmez olur muyum, aşkolsun. Delikanlıyı da karşılık vermesi için kışkırtacağım. Öküze ho de, danaya mo de, bu ikisi dünyada kapışmazlar. Andrew ödleğin biridir. Herifi kessen ciğerinden bir damla kan akmaz. Korkudan ciğeri ağzına gelir. Ben de yerim afiyetle.

FABIAN

Ya düşmanı? Delikanlının yüzünde gaddarlıktan eser yok.

(Maria girer.)

SIR TOBY

Bak benim çalıkuşu geliyor.

MARIA

Cümbüş var, cümbüş. Kasıklarınızı tuta tuta gülmek, kahkahadan kırılmak istiyorsanız peşimden gelin. Şu ahmak Malvolio dinden imandan oldu, tam bir dönek şimdi. İnancın kendisine kurtuluş yolunu açacağını düşünen bir Hıristiyan böyle martavalları yutar mı? Sarı çorapları çekmiş ayağına.

SIR TOBY

Çapraz dizbağlarıyla?

MARIA

Tam üstüne bastınız. Kilisede ders veren rüküş hocalara benzedi. Ben kanına girdim adamın. Onu tuzağa düşürmek için bıraktığım mektubun her noktasını hiç sektirmeden uyguluyor. Öyle sırıtıyor ki, yüzündeki çizgiler Antil Adaları'nın katılmasıyla yeni haritada beliren çizgilerden fazla. Böyle bir maskaralık görmemişsinizdir. Kafasına bir şeyler fırlatmamak için zor tutuyorum kendimi. Eminim, hanımım suratına bir tokat aşk edecek, o da sırıtıp ya Rabbi şükür diyecek.

SIR TOBY

Haydi, bizi onun yanına götür.

(Hepsi çıkar.)

3. Sahne

(Bir sokak.)

(Sebastian ile Antonio girerler.)

SEBASTIAN

Sizi zahmete sokmayı hiç istemezdim.

Ama kahrı lütuf saydığınıza göre,

Ne kadar direnseм boşuna.

ANTONIO

Geride kalmaya gönlüm razı olmadı.

Çelikten keskin arzum beni mahmuzladı.

Dileğim sizi görmek değildi sadece.

Gerçi sırf bunun için bile daha uzun bir yolculuğu göze alabilirdim.

Doğrusu başınıza gelebileceklerden kaygılanıyordum.

Buralarda yol bilmezsiniz, iz bilmezsiniz.

Kılavuzu ve dostu olmayan bir yabancıya çoğunlukla hoyrat davranır,

Konukseverlik göstermez bura halkı.

Bunları düşündükçe yerimde duramadım.

SEBASTIAN

Benim iyi yürekli Antonio’m, sana tekrar tekrar teşekkür etmekten

Başka ne gelir elimden? Çoğunlukla iyilikler bu geçersiz akçe ile ödenir.

Olanaklarım, vicdanım kadar sağlam olsaydı,

Daha iyi bir karşılık alırdın benden.

Ne yapalım, kentin kutsal emanetlerini görmeye mi

gidelim?

ANTONIO

Yarın efendim. Önce kalacağınız yeri görelim.

SEBASTIAN

Ben yorgun değilim. Geceye daha çok vakit var.

Kentin ünlü anıtlarını,

Görülecek yerlerini gezelim lütfen.

ANTONIO

Beni hoş görür müsünüz? Ben bu kentin sokaklarında

Elimi kolumu sallaya sallaya dolaşamam,

Her an başıma bir tehlike gelebilir.

Bir zamanlar kontun savaş gemilerine karşı bir girişimde bulunmuştum.

Şimdi beni ele geçirirlerse, kolay kolay altından kalkamam.

SEBASTIAN

Çok adamının kanına mı girdin?

ANTONIO

Yoo, öyle kanlı bir suç değil. Ama kan dökülmesine ramak kaldı

Zaman ve dövüşün gereği. Onlardan aldıklarımızı geri versek,

Belki bir çözüm bulunurdu. Vatandaşların çoğu,

Başları dinç olsun diye uzlaştılar. Ama ben direndim.

Şimdi yakalanırsam al başına belayı.

SEBASTIAN

Öyleyse ortalıkta görünme.

ANTONIO

Hakkımda hayırlı olmaz. İşte para kesem efendim.

Lütfen alın.

Güney semtindeki Elephant’ta kalmanız uygun olur.

Ben yiyeceklerimizi ayarlarım. Siz vakit geçirmek için,

Gezin, tozun, kenti tanıyın. Orada buluşuruz.

SEBASTIAN

Neden keseni bana veriyorsun?

ANTONIO

Belki almak istediğiniz bir şey gözünüze ilişir,

Sanırım durumunuz gönlünüzce alışverişe uygun değil efendim.

SEBASTIAN

Kesene göz kulak olacağım.

Bir saate kadar buluşuruz.

ANTONIO

Elephant’ta.

SEBASTIAN

Aklımda, merak etme.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Olivia’nın bahçesi.)

(Olivia ile Maria girerler.)

OLIVIA

Arkasından adam koşturdum, geleceğini söyledi.

Ona neler ikram etmeli, ona nasıl armağanlar vermeli?

Gençliği ne yalvarmak etkiler ne de veresiye,

Olsa olsa satın alınır gençlik.

Eyvah, yüksek sesle konuştum.

Malvolio nerede? Ciddi, düşünceli görünüyor.

Şimdiki durumuma uygun düşen bir hizmetkâr.

Nerde şu Malvolio?

MARIA

Geliyor hanımefendi. Ama hali tavrı bir garip. Sanki aklını şeytan çelmiş.

OLIVIA

Niçin, nesi var? Çılgınlık belirtileri mi gösteriyor?

MARIA

Hayır, hanımefendi. Durmadan gülümsüyor.

Hanımefendi, hazırlıklı olun.

Adamın aklından zoru var.

OLIVIA

Onu çağır buraya. Ben de onun kadar deliyim.

Biri somurtkan, biri sırıtkan da olsa, iki deli.

(Malvolio girer.)

Ne haber Malvolio?

MALVOLIO

Ha ha ha hay tatlı bayan.

OLIVIA

Gülüyor musun? Seni ciddi bir iş için çağırtmıştım, hüzünlü bir iş.

MALVOLIO

Hüzünlü mü, emredin bir hazan yaprağı gibi sararıp solayım. Şu çapraz dizbağları kanın dolaşımını engelliyor, gel gelelim birinin gözüne hoş görünüyorsa ne âlâ. Ünlü sonede denildiği gibi, “Bir kişi değer bin kişiye.”

OLIVIA

Sana neler oluyor Malvolio? Neyin var kuzum?

MALVOLIO

Bacağımda sarı var ama kara yok alnımda. Emirler geçti eline, hepsi yerine getirilecek birer birer. Zarif el yazısı yabancımız değil.

OLIVIA

Yatmaya gitmez misin Malvolio?

MALVOLIO

Yatmaya mı? Elbette sevgilim, sana gelirim, sana.

OLIVIA

Allah selamet versin. Neden gülüyorsun durmadan? Neden sık sık elinle öpücükler gönderiyorsun?

MARIA

Nasılsınız Malvolio?

MALVOLIO

Cevap vermeye tenezzül etsem mi? Evet, bülbüller de kargalara cevap verir

zaman zaman.

MARIA

Hanımın karşısında gösterdiğiniz bu gülünç ataklık şaşırtıyor beni.

MALVOLIO

“Büyüklük gözünü korkutmasın.” Ne güzel yazmış, elleri dert görmesin.

OLIVIA

Ne demek istiyorsun Malvolio?

MALVOLIO

“Bazıları büyük doğar.”

OLIVIA

Efendim?

MALVOLIO

“Bazıları büyüklüğe erişir.”

OLIVIA

Neler söylüyorsun?

MALVOLIO

“Oysa büyüklük bazılarının başına konar.”

OLIVIA

Tanrı yardımcın olsun!

MALVOLIO

“Sarı çoraplarını beğeneni hatırla.”

OLIVIA

Sarı çoraplarını mı?

MALVOLIO

“Seni çapraz dizbağlarıyla görmek isteyeni.”

OLIVIA

Çapraz dizbağları?

MALVOLIO

“Özlediğin kişi olmak istiyorsan, işin iş.”

OLIVIA

İşim iş mi?

MALVOLIO

“Yoksa hizmetçilerin kapı yoldaşı olarak görürüm seni.”

OLIVIA

Bu bir yaz dönümü çılgınlığı.

(Uşak girer.)

UŞAK

Hanımefendi, Kont Orsino’nun adamı geldi. Gelmek istemiyordu ama kendisini zorla getirdim. Sizi bekliyor.

OLIVIA

Hemen geliyorum.

(Uşak çıkar.)

Aman Maria’cığım, bu beye iyi bakılsın. Sir Toby nerede? Adamlarım kendisine göz kulak olsun. Çeyizimin yarısını gözden çıkarırım da ona bir kötülük gelmesini istemem.

(Olivia ile Maria çıkarlar.)

MALVOLIO

A ha! Artık yanıma yanaşmak kimin haddine. Hizmetime koşmak için Sir Toby’den aşağısı kurtarmaz. Bu mektuba tıpatıp uyuyor. Adamı kendisiyle zıtlaşmam için buraya yolluyor. Mektupta buna kışkırtıyordu beni. “Aşınmış

gömleğinden sıyrıl… Bir hısımla zıtlaş, hizmetçileri tersle. Devlet işleri üzerine tartış, kimselere benzememeye çalış.” Ayrıca hal ve tavır üzerine de ipuçları veriliyor. Mahzun bir yüz, saygın bir duruş, ağır ağır söylenen ağırlıklı sözler, beylere yakışan ağırbaşlı bir kıyafet vesaire. Onu ökseye düşürdüm. Ama bu Tanrının lütfü, Tanrıya şükürler olsun. Şimdi buradan ayrılırken, “Bu beye iyi bakılsın” dedi. “Bu bey”, “Malvolio” demedi, hizmetimin adını söylemedi, “Bu bey.” Her şey tutarlı, her şey yerli yerine oturuyor. Artık bir zerre, bir dirhem şüpheye gerek yok. Ortada ne bir engel kaldı, ne kuşku uyandıracak bir durum. Artık benimle umutlarımın arasına hiçbir şey giremez. Bu Tanrının hikmeti, benim değil. Şükürler olsun.

(Maria, Sir Toby, Fabian girerler.)

SIR TOBY

Bu adam hangi cehennemde, Tanrı aşkına? Cehennemin bütün şeytanları dertop olup içine doluşsa da konuşacağım onunla.

FABIAN

Burada, burada. Nasılsınız efendim?

MALVOLIO

Gidin, gidin başımdan. Gidin de kafamı dinleyeyim. Gözüm görmesin sizi.

MARIA

Bakın hele, içindeki ifrit nasıl konuşuyor. Size demedim mi Sir Toby, hanımım kendisiyle ilgilenmenizi rica etti.

MALVOLIO

Öyle mi, rica etti demek…

SIR TOBY

Hadi, hadi, susun artık. Ona nazik davranmalıyız. Beni yalnız bırakın. Nasılsın Malvolio? Göster kendini, şeytana meydan oku adamım. Unutma insanlığın baş düşmanıdır.

MALVOLIO

Siz neler söylüyorsunuz?

MARIA

Gördünüz mü, şeytanı kötüleyince üstüne alınıyor. Sakın büyülenmiş olmasın?

FABIAN

İdrarını bilici kadına götürün.

MARIA

Yarın sabahtan tezi yok, sağ kalırsam.

MALVOLIO

Ne buyurdunuz madam?

MARIA

Tanrım!

SIR TOBY

Sus lütfen, yanlış yoldasın. Onu tedirgin ettiğini görmüyor musun? Beni yalnız bırak onunla.

FABIAN

Ancak tatlılıkla yola gelir, yavaş yavaş. İçine giren iblis çetindir. Üstüne varmayın.

SIR TOBY

Nasılsın benim şirin horozum? Geh bili bili, benim cici pilicim.

MALVOLIO

Beyefendi.

SIR TOBY

Geh bili bili. Ne yapıyorsun, şeytanla çelik çomak oynamak zatınıza yakışmaz. Şeytan azapta gerek.

MARIA

Ona dua etmesini söyleyin Sir Toby, dualarını etsin.

MALVOLIO

Dualarımı mı, kaltak?

MARIA

Gördünüz mü, Tanrı adını ağzına almak istemiyor.

MALVOLIO

Topunuzun canı cehenneme. Aylak, haylaz, sığ kişiler. Ben sizin dünyanızdan değilim. Yakında anlayacaksınız bunu.

(Çıkar.)

SIR TOBY

Olacak şey mi bu?

FABIAN

Bu bir sahnede oynansaydı, dünyada inanmazdım. Hayal mahsulü deyip geçerdim.

SIR TOBY

Bu oyuna ayak uydurmak için dünden hazırmış meğer.

MARIA

Şimdi izleyin onu. Oyun su yüzüne çıkıp bozulmasın.

FABIAN

Bu gidişle adamı gerçekten çıldırtacağız.

MARIA

Hiç değilse ev daha sessiz olur.

SIR TOBY

Gelin onu karanlık bir odaya hapsedip bağlayalım. Yeğenim zaten deli olduğuna inanıyor. Şakayı uzatıp hem keyfini çıkarır, hem de adamı cezalandırırız. Eğlencenin tadı kaçmaya başlayınca insafa gelir, merhamet gösteririz. O zaman da deli avcılarının en yamanı diye sana taç giydirmeye sıra

gelir. Ama bakın bakın.

(Sir Andrew girer.)

FABIAN

Bizim karnaval için bir numara daha!

SIR ANDREW

İşte düello davetim. Zehir zemberek bir name.

FABIAN

O kadar keskin mi?

SIR ANDREW

Bir dirhemini yutan kudurur. Okuyun hele.

SIR TOBY

Ver bakalım.

(Okur.)

“Delikanlı, kim olursan ol alçağın birisin.”

FABIAN

Yüreklilik buna derler.

SIR TOBY

(Okur.)

“Sana neden böyle hitap ettiğime şaşma sakın şaşkaloz, bir sebep göstermem gerekmez.”

FABIAN

Güzel, böylece kanun yakanıza yapışamaz.

SIR TOBY

(Okur.)

“Lady Olivia’ya geliyorsun. Gördüğüm kadar, sana nazik davranıyor. Oysa

yalancının daniskası, yalancılar şahısın. Yine de seni dövüşe çağırmam bu yüzden değil.”

FABIAN

Kısa ama etkileyici. Ne mantık ama…

SIR TOBY

(Okur.)

“Evine giderken yolunu keseceğim. Ölümüm senin elinden olacaksa…”

FABIAN

Çok iyi.

SIR TOBY

(Okur.)

“Bir hain, bir cani gibi kıyarsın canıma.”

FABIAN

Hâlâ kanundan yakayı sıyırıyorsunuz. Aferin.

SIR TOBY

(Okur.)

“Elveda, Allah ikimizden birinin ruhuna rahmet eylesin. Allahın rahmetine kavuşan belki ben olacağım. Gerçi çıkmayan candan umut kesilmez. Yine de kendini kolla. İster dostun diyelim, ister yeminli düşmanın. ANDREW AGUECHEEK.”

Bu mektup onu harekete geçirmezse bacakları ne işe yarar? Elimle vereceğim.

MARIA

Şimdi tam sırası. Delikanlı hanımımla konuşuyor. Az sonra gidecek.

SIR TOBY

Haydi koş Sir Andrew, bahçenin köşesinde bir jandarma gibi pusu kur. Onu görür görmez çek kılıcını. Bir yandan kılıç çek, bir yandan sunturlu küfürler

savur. Bir erkek, erkekliğini nasıl kanıtlar; basacaksın küfürü, basacaksın kalayı. Haydi, yollan.

SIR ANDREW

O işi bana bırakın. Bir kere ağzımı bozdum mu fena bozarım ha!

(Çıkar.)

SIR TOBY

Şimdi mektubunu götürmeyeceğim. Delikanlı iyi yetiştirilmiş, yetenekli birine benziyor. Efendisi ile yeğenim arasındaki elçiliği de bunu kanıtlıyor. Bir kara cahilin yazdığı bu mektup karşısında kılı kıpırdamaz. Bir ahmağın elinden çıktığını derhal anlar. Ama hazretin cenk ilanını ağızdan ileteceğim. Aguecheek'in müthiş bir cengâver olduğunu, onun cesaretinden, hiddetinden, şiddetinden korkması gerektiğini toy gence yutturacağım. İkisi de dehşete kapılacak. Avlarını bakışlarıyla yere seren tapınak yılanları gibi hain hain bakışıp duracaklar.

(Olivia ve Viola girerler.)

FABIAN

İşte yeğeniniz de geliyor. Birbiriyle vedalaşıncaya kadar sabredin. Sonra gencin peşine takılırsınız.

SIR TOBY

Bu arada korkunç bir savaş ilanı hazırlamalı.

(Sir Toby, Fabian ve Maria çıkarlar.)

OLIVIA

Bir taş yürekliye içimi döktüm,

Onurumu çiğnettim düşüncesizce.

İçimden bir ses suçlusun diyor;

Ama öyle güçlü, öyle küstah ki o suç,

Azarlara gülüp geçiyor.

VIOLA

Efendim de aynen sizin çektiklerinizi çekiyor.

OLIVIA

Al bu elmaslı madalyonu, boynuna tak.

İçinde resmim var, dili yoktur, başını ağrıtmaz.

Yalvarırım yarın gel yine.

Ne istersen veririm, onurumdan gayrı.

VIOLA

Efendimi sevmenizden başka ne isteyebilirim?

OLIVIA

Sevgimi sana vermişim bir kere. Onurumu çiğnemeden, ona da vermem mümkün mü?

VIOLA

Ben üstünüzde hak iddia etmem.

OLIVIA

Yine de gel yarın. Güle güle.

Senin gibi bir şeytan ruhumu cehenneme sürükleyebilir.

(Çıkar.)
(Sir Toby ve Fabian girerler.)

SIR TOBY

Delikanlı, Tanrı seni korusun.

VIOLA

Sizi de efendim.

SIR TOBY

Aman, gözünü dört aç, kendini savunmak için ne gerekiyorsa al yanına. Adamın öyle kanını başına sıçratacak ne yaptın, bilmiyorum. Ama düşmanın gözü dönmüş, kana susamış bir avcı gibi bahçenin sonunda yolunu gözlüyor.

Kılıcını çek. Her an tetikte ol. Çünkü sana saldıran cengâver çevik, becerikli ve amansızdır.

VIOLA

Yanılıyorsunuz efendim. Hiç kimse ile kavgalı değilim. Hiç kimse ile bir alıp veremediğim yok. Kime ne kötülük ettim ki?

SIR TOBY

Aldanıyorsun! Gününü gösterecek sana. Onun için hayatına değer veriyorsan ihtiyatı elden bırakma. Düşmanın öyle bir adam ki, gençlik onda, güç onda, bilek onda, yürek onda. Üstelik öfkeden gözü dönmüş.

VIOLA

Bu adam kim, söyleyin lütfen.

SIR TOBY

Bir şövalye, pırıl pırıl bir kılıçla omzuna vurularak şövalye ilan edilmiş, saraya yakınlığı sayesinde. Ama düellolarda tam bir ifrit kesilir. Bugüne dek üç canı teninden ayırdı. Şu anda gözünü kan bürümüş. “Ya vururum, ya vurulurum,” diyor. “Bu işi ölüm paklar.”

VIOLA

Tekrar eve gidip bayandan bir koruma isteyeceğim. Ben dövüşçü değilim. Bazı adamlar kabadayılık taslamak için durup dururken kavga çıkarırlarmış. Bu da onlardan galiba.

SIR TOBY

Hayır efendim. Öfkelenmek için bir kuyruk acısı var. Bu yüzden git, isteğini yerine getir. Eve gitmeye kalkarsan karşında beni bulursun. Onunla dövüş daha iyi. Kılıcını kınından çek. Ölmek var, dönmek yok! Yoksa kılıç taşımaya tövbe et.

VIOLA

Ama insafsızlık bu. Size yalvarırım, şu şövalyeden öğrenin, ona karşı nasıl bir kusur işlemişim? Belki ayağım sürçtü. Ama bilerek kötülük etmedim.

SIR TOBY

Pekâlâ. Sinyor Fabian, ben dönünceye kadar bu beyin yanında kalınız.

(Çıkar.)

VIOLA

Rica ederim efendim. Nedir bu olup bitenler?

FABIAN

Şövalyenin sizinle bir ölüm kalım savaşına hazır olduğunu biliyorum, ama nedeninden haberim yok.

VIOLA

Yalvarırım söyleyin. Ne biçim bir adam bu?

FABIAN

Dış görünüşüne bakarsanız, şöyle sıradan bir adam sanırsınız. Ama dövüşe başlayınca işin rengi değişir. Artık karşınızdaki düşman Illyria'nın en gaddar, en kahhar, en zalim cengâveridir. İsterseniz yürüyün ona doğru. Ben sizi barıştırmaya çalışayım.

VIOLA

Size minnettar olurum. Ben savaştan çok barıştan yanayım. Hiç kimseye cenkçi görünmeye niyetim yok.

(Çıkarlar.)

(Sir Toby ile Sir Andrew girerler.)

SIR TOBY

Bu adam iblisin ta kendisi. Hayatımda böyle sertlenip bıçkınlaşan birini görmedim. Denemek için kılıçla şöyle bir hamle yapayım dedim. Vay sen misin ona saldıran, öyle bir girişti ki canımı zor kurtardım. Vuruşları hiç aksamadan yerini buluyor, İran şahının kılıç ustasıymış.

SIR ANDREW

Frengi bulaşsın ahlaksıza, ama ben bulaşmak istemiyorum.

SIR TOBY

Artık onu yatıştırmak ne mümkün! Fabian herifi orada zor zapt ediyor.

SIR ANDREW

Vebaya tutulsun! Böyle bir bahadır, böyle bir kılıç ustası olduğunu bilsem ona meydan okur muydum? Bırakırdım Allahından bulsun. Şimdi bu işin örtbas edilmesine razı olursa ona kır atımı, Capilet'imi veririm.

SIR TOBY

Dur hele! Bozuntuya verme. Gidip bir konuşayım. Can kaybı olmadan meseleyi halledelim.

(Kendi kendine.)

Yaşasın, seni oynattığım gibi atını da oynatırım.

(Fabian ile Viola girerler.)

(Fabian'a.)

Dövüşü önlemek için atını veriyor. Delikanlının gözünü daldan budaktan sakınmayan bir kabadayı olduğuna inandırdım onu.

FABIAN

Delikanlının da bundan ödü kopuyor. Peşinden bir ayı kovalıyormuş gibi soluk soluğa, beti benzi atmış.

SIR TOBY

Hiç çaresi yok efendim. Dövüşeceksiniz. Ağzından yemin çıkmış bir kere. Artık dargınlığı geçmiş. Üstünde konuşmak bile istemiyor. Sadece yemini yerine gelsin diye bir kez kapışacaksınız. Sizi incitmeyeceğine söz veriyor.

VIOLA

(Kendi kendine.)

Tanrı beni korusun. Bir hiç yüzünden foyam meydana çıkacak.

FABIAN

Çok öfkeli. Şövalyeyi görürseniz gerileyin.

SIR TOBY

Kurtuluş yok Sir Andrew. Centilmen, düello kurallarına göre sizinle bir kez çarpışacak. Ama soyluluğu ve askerlik onuru üzerine bana söz verdi, sizi incitmeyecek. Haydi başlayın.

SIR ANDREW

İnşallah sözünde durur.

(Kılıcını çeker.)

(Antonio girer.)

VIOLA

İnanın bu isteğime aykırı bir şey.

(Kılıcını çeker.)

ANTONIO

Kılıcınızı kınına koyun. Bu kibar delikanlı bir kusur işlemişse kabahati üstüme alıyorum. Yok, siz ona zarar vermişseniz size ben meydan okuyorum.

SIR TOBY

Siz mi efendim? Siz de kimsiniz?

ANTONIO

Bu delikanlının hatırı için, size yaparım diye övündüklerinden fazlasını yapmaya hazır olan biri.

SIR TOBY

Başkaları adına dövüşüyorsanız, karşınızda beni bulursunuz.

(Kılıcını çeker.)

(Zabıta memurları girerler.)

FABIAN

Sir Toby durun, zabıta geliyor.

SIR TOBY

(Antonio'ya.)

Az sonra icabınıza bakarım.

VIOLA

(Sir Andrew'ya.)

Lütfen kaldırın şu kılıcı ortadan.

SIR ANDREW

Hayhay, verdiğim sözü tutacağım efendim. Uysal hayvandır, dizgine de iyi gelir.

BİRİNCİ MEMUR

İşte adam bu. Görevini yap.

İKİNCİ MEMUR

Antonio, seni Kont Orsino'nun şikâyeti üzerine tutukluyorum.

ANTONIO

Beni başkası ile karıştırıyorsunuz efendim.

BİRİNCİ MEMUR

Hayır efendim yanlışlık falan yok. Senin yüzünü iyi tanırım. Şu anda başında denizci başlığın olmasa da. Tutukla şunu, bana kül yutturamaz.

ANTONIO

İtaat etmek zorundayım.

(Viola'ya.)

Sizi aramak yüzünden bu başıma gelenler. Ama elden ne gelir? Bu koşullarda sizden kesemi geri istemek zorundayım. Başıma gelenlere yanmam, size daha fazla yardım edemediğime yanarım.

İKİNCİ MEMUR

Haydi efendim, gidiyoruz.

ANTONIO

Sizden o paranın bir bölümünü istemek zorundayım.

VIOLA

Hangi para efendim? Bana burada gösterdiğiniz iyilikten,

Üstelik şu anda başınızın belada oluşundan ötürü

Size küçük bir yardımda bulunabilirim.

Ne yazık durumum fazlasına elvermiyor.

Elimde avcumda ne varsa sizinle paylaşmaya hazırım,

İşte kesem.

ANTONIO

Beni tanımazdan mı geliyorsunuz?

Üstünüzdeki hakkımı bilmezden mi geliyorsunuz?

Zor durumdaki bir adama yapmayın bunu.

Size yaptığım iyilikleri başınıza kakmak erkekliğe yakışmaz.

VIOLA

Hiç haberim yok bunlardan.

Ne yüzünüz, ne sesiniz bildik benim için.

Nankörlük bir insanda en büyük kusurdur bence.

Yalancılıktan, sahtecilikten, boş yere övünmekten,

Sarhoşluktan nefret etmem,

Nankörlükten nefret ettiğim kadar.

ANTONIO

Tanrım, sen bana sabır ver.

İKİNCİ MEMUR

Haydi efendim, yürüyün gidelim.

ANTONIO

Biraz konuşmama izin verin.

Şurada gördüğünüz genç var ya,

Onu ölümün pençesinden kurtardım.

Onu sevdim, üstüne titredim.

Saygınlığına, değerine öyle inandım ki,

Kendisini yere göğe koyamadım.

BİRİNCİ MEMUR

Bize ne bundan? Vakit kaybediyoruz. Haydi, düş önüme.

ANTONIO

Ama bu tapındığım kişi, ne sahte bir putmuş meğer.

Sen, Sebastian güzelliğe gölge düşürdün.

Doğada çirkinlik yoktur, zihinden gayrı.

Hiçbir şey çarpık değildir, zulümden gayrı.

Erdem güzelliktir. Ama n'etmeli güzeli, zalim olunca.

Güzelliğe bürünen kötüler şeytanın kullarıdır.

BİRİNCİ MEMUR

Adam iyice sapıtmaya başladı. Götürelim. Haydi efendi, sallanma.

ANTONIO

Götürün beni.

(Memurlarla çıkar.)

VIOLA

Bu sözler öyle ateşli ki,

İnanarak söylediği belli.

Ya ben, ah hayal gücüm kandırma beni.

Keşke karıştırmış olsa benimle kardeşimi.

SIR TOBY

Gel şövalye, gel Fabian. Baş başa verip konuşalım. Bazı cevherler yumurtlayalım.

VIOLA

Sebastian dedi. Kardeşim aynadaki aksim kadar benzer bana.

Bu kadar sevdiği kardeşim olmalı.

Ben onun kılığını, renklerini, takılarını taklit ettim.

Doğruysa umduğum, fırtınalar secevenmiş demek.

Tuzlu dalgalar diri tutmuşlar sevgimi.

(Çıkar.)

SIR TOBY

Ciğeri beş para etmez oğlan, ödlek kopuk. Arkadaşını en zor anında yüzüstü bıraktı. Korkaklığının derecesini Fabian'dan sor.

FABIAN

Korkağın daniskası. Korkma toksözlüden, sakın ikiyüzlüden.

SIR ANDREW

Tanrı gözetsin beni. Bu herifi evire çevire dövmezsem bana da…

SIR TOBY

Bir güzel patakla. Ama sakın kılıcını çekme.

SIR ANDREW

Dersini vereceğim.

(Çıkar.)

FABIAN

Gelin, pandomimayı kaçırmayalım.

SIR TOBY

Nesine istersen bahse girerim, bir halt olacağı yok.

(Fabian ile çıkar.)

IV. Perde

1. Sahne

(Olivia’nın evi’nin önü.)

(Sebastian ile Soytarı girerler.)

SOYTARI

Yani sizi aramak için gönderilmedim, öyle mi?

SEBASTIAN

Git işine, çekil başımdan kaçık herif. Beni rahat bırak.

SOYTARI

Şu horozlanana bakın! Evet efendim, ben sizi tanımıyorum. Kendisiyle görüşmeniz için hanımım beni ayağınıza yollamadı. Adınız Cesario Efendi değil. Bu burun benim burnum değil. Hiçbir şeyin aslı yok.

SEBASTIAN

Deli gelmeden yeli gelirmiş. Git de başka yerde öt. Beni tanımazsın bile.

SOYTARI

“Deli gelmeden yeli gelirmiş.” Vay canına, bu adam tereciye tere satıyor. Bu gidişle züppeler dünyaya soluk aldırmayacak. Lütfen bu tanımazdan gelme ayağını bırak da bana söyle, hanımıma nasıl bir yel üfüreyim? Gelecek misin, yoksa gelmeyecek misin?

SEBASTIAN

Maskara, bırak yakamı. Al sana para. Hemen toz olup gitmezsen sana öyle bir bahşiş veririm ki, altından kalkamazsın.

SOYTARI

Neme lazım, elin açıkmış. Delilere para veren akıllıların kıymeti bilinir. Ama neden sonra.

(Sir Andrew, Sir Toby ve Fabian girerler.)

SIR ANDREW

Gene mi karşımıza çıktın? Al sana!

(Sebastian'a vurur.)

SEBASTIAN

Bu da sana, al bakalım!

(Sir Andrew'ya vurur.)

Herkes mi çıldırmış burada?

SIR TOBY

Efendi kendine gel! Yoksa kamanı tuttuğum gibi dama atarım.

(Sebastian'ı yakalar.)

SOYTARI

Hemen gidip hanımıma haber vereyim. Sizin yerinizde olmak istemezdim.

(Çıkar.)

Üstüne para da saysanız.

SIR TOBY

Efendi dur, haddini bil.

SIR ANDREW

Siz bırakın efendim. Ben onun hakkından gelirim, görür gününü. Şu Illyria'da kanun varsa saldırı davası açacağım. Gerçi ilk el kaldıran bendim ama fark etmez.

SEBASTIAN

Çek elini üstümden.

SIR TOBY

Bırakmam seni. Haydi toy asker, bırak kılıç çekmeyi. Gözünü kan bürümüş ama kurtulamazsın elimden.

SEBASTIAN

Kurtulmasını bilirim. Benden ne istiyorsunuz? Hodri meydan, çek kılıcını.

(Toby'nin elinden kurtulur.)

SIR TOBY

Ne dedin, küstah! Şu deli kanından akıtalım biraz.

(Kılıcını çeker.)
(Olivia girer.)

OLIVIA

Dur Toby! Yoksa canına mı susadın? Dur.

SIR TOBY

Madam.

OLIVIA

Bıktım senden nankör adam.

Dağdan, inmiş bir mağara adamı sanki.

Sana hiç adamlık öğretmediler mi?

Yıkıl karşımdan!

Sevgili Cesario, kusura bakma.

Kabadayı bozuntusu, git işine.

(Sir Toby, Sir Andrew ve Fabian çıkarlar.)

Senin huzurunu kaçıran bu haksız, bu kabaca gösteri

Karşısında hırsa kapılacak yerde sağduyunu kullan.

Benimle eve gel de sana şu serserinin deli alacası oyunlarını anlatayım.

O zaman şimdi yaptıklarına güler geçersin.

Gel lütfen, gelmezlik edemezsin.

Ona lanetler yağdır. Seni üzerek yüreğimi ağzıma getirdi.

SEBASTIAN

Bu hoş sözler ne anlama geliyor?

Irmak ne yöne akıyor?

Ben mi aklımı yitirdim, yoksa bu bir rüya mı?

Lethe[24] ırmağı unuttursun bana gerçeği,

Bu bir rüya ise kimse uyandırmasın beni.

OLIVIA

Haydi gel yalvarırım. Bırak da hükmüm geçsin sana.

SEBASTIAN

Başımın üstünde yeriniz var.

OLIVIA

Sözünün eri misin? Sözünde dur, e mi?

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Olivia’nın evi.)

(Maria ile Soytarı girerler.)

MARIA

Kuzum, şu cübbeyi sırtına geçir. Şu sakalı da tak. Pek sayın Peder Topas olduğuna inandır enayiyi. Elini çabuk tut. Bu arada ben Sir Toby’yi çağırayım.

(Çıkar.)

SOYTARI

Tamam, kılık değiştirir, papazlık taslarım. Keşke bu cübbeyi giyen ilk sahtekâr ben olaydım. Bu mevkiye yakışacak boy bos bende yok. Bir çömez kadar sıska da değilim. Bir bilgine benzemesem de, namuslu bir adam, iyi bir vatandaş diye yutturabilirim kendimi. İşte kumpasçılar geliyor.

(Sir Toby ile Maria girerler.)

SIR TOBY

Tanrı seni kayırsın Papaz Efendi.

SOYTARI

Bonos dies[25] Sir Toby. Prag’da oturan yaşlı bir keşiş mürekkep yalamış olmasa da akıllıca kelam edermiş. Kral Gorboduc’un[26] yeğenine demiş ki, “Görünen köy kılavuz istemez.” İşte karşınızda Papaz Efendi, ayan beyan.

SIR TOBY

Hele şuna bir seslen Papaz Efendi.

SOYTARI

Bonos dies, Tanrı mahpuslara merhamet eyleye.

SIR TOBY

Düzenbaz, iyi kıvırıyor. Yaman kerata.

MALVOLIO

Kim var orada?

SOYTARI

Papaz Bay Topas. Mecnun Malvolio ile görüşecek.

MALVOLIO

Papaz Efendi, Papaz Efendi! Lütfen hanımıma haber verin.

SOYTARI

Terk et bu adamın bedenini şamatacı şeytan! Kadınlardan başka lafı yok mu?

SIR TOBY

Ağzına sağlık Papaz Efendi.

MALVOLIO

Sayın Bay Topas, hiç kimse benim kadar gadre uğramamıştır. Benim iyi rahibim, sakın deli olduğumu sanmayın. Beni bu zifiri karanlık yere kapattılar.

SOYTARI

Utan, şirret şeytan utan! Sana daha ağır sıfatlar yakışır. Ama ben şeytanın karşısında bile ağzını bozmayan nazik kişilerdenim. Sen bu odaya karanlık mı diyorsun?

MALVOLIO

Cehennem kadar karanlık.

SOYTARI

Neresi karanlık? Pencereleri ışıl ışıl demir parmaklıklarla bezenmiş. Güneye, kuzeye bakan camlar abanoz gibi pırıl pırıl parlıyor.

MALVOLIO

Ben deli değilim Bay Topas. Size burası karanlık bir hücre diyorum.

SOYTARI

Delisin deli. Cahillikten başka karanlık yoktur. Bu yüzden şaşkına dönmüşsün.

Musa’nın Mısır’a indirdiği sisler sarmış seni. Önünü ardını göremiyorsun.

MALVOLIO

Bu hücre cahillik gibi karanlık diyorum. Cahillik de cehennem kadar karanlıktır. Bu derece horlanmış, itilmiş kakılmış adam yoktur diyorum. Ben sizden daha deli değilim. Sınamak için birkaç esaslı soru sorun bana.

SOYTARI

Pisagor’un yabanördekleri üstüne düşüncesi nedir?

MALVOLIO

Ninemizin ruhu bir yabanördeğinin bedenine girebilir der.

SOYTARI

Ya sen bu düşünce için ne dersin?

MALVOLIO

Bence ruh asildir, ördekleşemez.

SOYTARI

Baltayı taşa vurdun. Beter ol, çıkma karanlıktan aydınlığa. Pisagor’un düşüncesini benimsemeden seni akıllı sayamam. Yoksa çullukları vurmaktan korkmaz, ninenin ruhunu piç gibi ortada bırakırsın. Hoşça kal.

MALVOLIO

Bay Topas, Bay Topas!

SIR TOBY

Sen bir âlemsin Bay Topas.

SOYTARI

Evvel Allah biz her boyaya gireriz.

MARIA

Bunu sakalsız ve cübbesiz de yapabilirdin. Seni görmüyor ki

SIR TOBY

Şimdi kendi sesinle konuş onunla. Neler dediğini bana anlatırsın. Bu maskaralık fazla uzadı. Başımıza bir bela gelmeden herifi salıverelim. Zaten yeğenimle aram açık. Büsbütün işler sarpa sarmasın.

(Soytarı'ya.)

Birazdan odama gelirsin.

(Maria ile çıkarlar.)

SOYTARI

(Şarkı söyler.)

"Canım serçe cicim serçe,

Söyle hanımının gözü nerede?"

MALVOLIO

Hey, Soytarı!

SOYTARI

"Ah o zalim, taş yürekli."

MALVOLIO

Soytarı!

SOYTARI

"Söyle neden zulüm eder?"

MALVOLIO

Soytarı, dinle beni.

SOYTARI

"Çünkü başkasını sever." Beni çağıran kim?

MALVOLIO

Soytarı, iyi yürekli Soytarı. Yalvarırım bana bir mum, biraz mürekkep, kâğıt kalem buluver. Sana minnettar olurum. Ömrüm oldukça unutmam bu iyiliğini.

SOYTARI

Sinyor Malvolio?

MALVOLIO

Benim, benim sevgili Soytarı.

SOYTARI

Vah vah, nasıl aklınızı oynattınız böyle?

MALVOLIO

İnan bana, hiç kimselere böyle açıktan açığa haksızlık edilmemiştir. Ben de senin kadar akıllıyım.

SOYTARI

Benim kadar mı? Bir deliden daha akıllı değilsen keçileri kaçırdın demektir.

MALVOLIO

Beni insanlıktan çıkardılar. Karanlıkta bıraktılar. Bana papazları yolladılar o eşekler. Beni çıldırtmak için ellerinden geleni artlarına koymadılar.

SOYTARI

Ağzından çıkanı kulağın işitsin. Papaz hâlâ burada. Malvolio, Malvolio Tanrı aklını başına getirsin. Uyumaya çalış. Böyle abuk sabuk konuşmaktan vazgeç.

MALVOLIO

Bay Topas!

SOYTARI

(Papazın sesiyle.)

Artık konuşma onunla adamım.

(Kendi sesiyle.)

Ne o, bana mı seslendiniz Bay Topas? Tanrı sizden razı olsun efendim. Konuşma diye mi buyurdunuz? Hayhay efendim, hayhay.

MALVOLIO

Soytarı, Soytarı sana söylüyorum.

SOYTARI

Sabırlı olunuz efendim. Sizinle konuştuğum için Papaz Topas azarladı beni.

MALVOLIO

Canım Soytarı, soytarıların en iyisi. Bana bir ışık, biraz da kâğıt getir. Illyria'daki herhangi bir adam kadar aklım başımda.

SOYTARI

Ah keşke öyle olaydı.

MALVOLIO

Başım üstüne ant içerim. N'olur biraz mürekkep, biraz kâğıt, bir de ışık getir. Yazdıklarımı hanımıma götür. Bu hizmetinin karşılığı fazlasıyla ödenecektir.

SOYTARI

Size yardımcı olacağım. Ama doğru söyleyin. Deli değil misiniz? Yoksa akıllı numarası mı yapıyorsunuz?

MALVOLIO

İnan bana, deli değilim. Doğru doğru dosdoğru.

SOYTARI

Bir deliye inanmak için beyninin içini görmeliyim. Işık, kâğıt ve mürekkep geliyor.

MALVOLIO

Soytarı, merak etme bu hizmetin karşılıksız kalmayacak. Yalvarırım çabuk ol.

SOYTARI

(Şarkı söyler.)

Giderim şimşek gibi,

Dönerim aynı hızla.

Dayan, babalık dayan,

Kapılma kör şeytana.

Çekerim hançerimi,

Derim defol buradan.

Şeytan azapta gerek,

Çatla e mi, kör şeytan.

Gözüm görmesin seni,

Haydi defol buradan.

Sen boyla cehennemi,

Güle güle Bay Şeytan.

(Çıkar.)

3. Sahne

(Olivia’nın bahçesi.)

(Sebastian girer.)

SEBASTIAN

İşte tertemiz gökyüzü, işte görkemli güneş;

İşte bana verdiği inci. Dokunuyorum, görüyorum.

Beni sarıp sarmalayan bu mucize

Akıllara zarar. Yine de delilik değil.

Antonio nerede? Onu Elephant’ta bulamadım;

Ama uğramış, kentte beni aramaya çıkmış.

Altın değerinde öğütler verebilirdi yanımda olsa.

Duygularımla aklım çelişmiyor,

Bu delilik değil, bir yanlışlık var işin içinde.

Gel gelelim böyle bir rastlantı, talihin böylesine cömertleşmesi,

Başıma gelmemişti hiç, gözlerime inanamıyorum.

Aklım karışıyor. Deli olduğuma inanasım geliyor.

Ya ben deliyim ya da bu bayan deli.

Gel gelelim, deli olsa evini, hizmetindekileri

Böyle çekip çeviremezdi.

İşlerini böyle akıllıca yürütmek elinden gelir miydi?

Davranışlarının düzgün, dengeli, basiretli olduğunu gözledim.

İşin içinde bir iş var. Ama ne? İşte bayan geliyor.

(Olivia ve rahip girerler.)

OLIVIA

Böyle aceleci davrandığım için beni kınamayın.

Niyetiniz iyiyse bu kutsal adamla birlikte

Yakındaki küçük kiliseye gidelim.

Onun huzurunda, o kutsanmış çatının altında,

Bütün güvenin, bütün inancınla yaklaş bana.

Şu şüpheci, şu kıskanç ruhum huzura kavuşsun.

Sen açıklanmasını isteyinceye kadar rahip birleşmemizi gizli tutacak.

Sonra soyuma, mevkiime yakışan bir törenle kutlarız.

Ne dersin?

SEBASTIAN

Bu kutsal adamın peşinden gideceğim seninle.

Sadakat yemini ederek sadık kalacağım bu yemine.

OLIVIA

Öyleyse kutsal peder, yolu göster

Nur üstüne nura boğulsun gökler

Kaydolurken bu nikâh silinmezler defterine

Şüphenin gölgesi düşmesin üzerine.

(Çıkarlar.)

V. Perde

1. Sahne

(Olivia’nın evinin önü.)

(Soytarı ile Fabian girerler.)

FABIAN

Beni seviyorsan şu adamın mektubunu göster.

SOYTARI

Sevgili Fabian Efendi, n’olur benden başka bir şey iste.

FABIAN

Ne istesem kabul mü?

SOYTARI

Bu mektubu göstermemi isteme.

FABIAN

Bu sağ elinle verdiğini sol elinle geri almak oldu.

(Dük, Viola, Curio ve lordlar girerler.)

DÜK

Dostlarım, siz Lady Olivia’nın adamları mısınız?

SOYTARI

Evet efendim, bayanın takımındanız.

DÜK

Seni iyi tanırım. Gidişat nasıl adamım?

SOYTARI

Doğrusunu isterseniz efendim, düşmanlar güçleniyor, dostlar dökülüyor.

DÜK

Tam tersi, dostların işi tıkırında.

SOYTARI

Hayır efendim. Dostlardan hayır yok.

DÜK

Nasıl olur?

SOYTARI

Dostlar yüzüme gülüp beni eşek yerine koyuyorlar. Oysa düşmanlar eşekliğimi yüzüme vurup beni hizaya getiriyorlar. Dostlarım düpedüz aldatıyor. Öpücüklerde olduğu gibi, nasıl dört eksiden iki artı çıkarsa, düşmandan yana şanslı, dosttan yana şanssızım.

DÜK

Harika.

SOYTARI

Aldanıyorsunuz efendim, dostlarımdan biri olmak hoşunuza gitse de.

DÜK

Benden yana şanssız olmayacaksın. Al sana bir altın.

SOYTARI

Çifte bahis sayılmazsa ikileyin şunu diyebilirdim.

DÜK

Beni baştan çıkarıyorsun.

SOYTARI

Bir defalık kuralları unutup canı yürekten verin asil efendim

DÜK

Peki kesenin ağzını açalım. Al bir altın daha.

SOYTARI

Primo, secundo, tertio[27] iyi oyundur. Atasözüne göre, “Üçüncü hepsini bastırır.” Üçleme kıvrak bir danstır. Ermiş Bennet Kilisesi’nin çanları şöyle çınlar: Bir ki üç, bir ki üç.

DÜK

Bir atışta benden daha fazla para koparamazsın. Ama hanımına kendisiyle görüşmek için buraya geldiğimi söyler, birlikte getirirsen, cömertlik damarım kabarabilir.

SOYTARI

Ben buraya gelinceye kadar cömertliğinizi beşikte sallayın.

Uyusun da büyüsün. Tamahkârlık günahını yakıştırmayın bana. Ama dediğiniz gibi cömertliğiniz hafif bir şekerleme yapsın. Ben gelir gelmez uyandırırım.

(Çıkar.)
(Antonio zabıta memurlarıyla girer.)

VIOLA

İşte beni kurtaran adam, efendim.

DÜK

Bu yüzü iyi tanırım.

Gerçi son görüşümde savaş dumanıyla

Vulkan[28] gibi kapkara kesilmişti.

Ufacık, külüstür bir geminin kaptanıydı.

Ama en görkemli gemimizin üstüne

Öyle büyük bir hırsla çullandı ki

Kayba uğrayanlara bile, “Aşkolsun

Şeref onun, zafer onun,” dedirtti.

Sorun nedir?

BİRİNCİ MEMUR

Orsino, bu Phoenix’e ve hamulesine,

Candia’da el koyan Antonio’dur.

Yeğeniniz Titus bacağını kaybettiği zaman

Tiger’a çıkan da bu kaptandı.

Karanlık geçmişinden korkmadan,

Bu sokaklarda maraza çıkarırken yakaladık onu.

VIOLA

Bana iyilik etti efendim. Beni savunmak için kılıcını çekti.

Ama sonunda garip garip sözler sarf etti.

Delilikten başka neye yormalı, bilmem ki?

DÜK

Seni azılı korsan, seni tuzlu su hırsızı,

Kendine düşman ettiğin kişilerin ocağına

Düşecek kadar aptalca bir cüret göstermişsin.

ANTONIO

Orsino, soylu efendim.

İzninizle, bana verdiğiniz adları reddederim.

Antonio hiçbir zaman ne korsan oldu, ne de hırsız.

Yine de itiraf ederim Orsino’yu düşman saymak için

Haklı nedenlerim vardı.

Beni buralara çeken bir büyücülük marifetiydi.

Yanınızda duran nankör genci

Kudurmuş denizin köpüklü ağzından kurtardım.

Umutsuz bir kaza kurbanıydı.

Hayatını kurtarmakla kalmadım, sınırsız sevgimi de bağışladım.

Onun hatırı için bu düşman kentin tehlikelerine göğüs gerdim.

Dört bir yandan sarılmışken onu savunmak için kılıcımı çektim.

Ama beni yakaladılar. O zaman beni yüzüstü bıraktı.

Haince tanımazdan gelme kurnazlığını gösterdi.

Göz açıp kapayıncaya kadar yedi kat yabancı kesiliverdi.

Yarım saat önce kendisine kesemi vermiş olduğumu bile inkâr etti.

VIOLA

Bu nasıl olabilir?

DÜK

Bu kente ne zaman geldi?

ANTONIO

Bugün lordum. Bundan önce tam üç ay,

Dakika sektirmeden gece gündüz arkadaşlık ettik.

(Olivia maiyetiyle girer.)

DÜK

İşte kontes geliyor. İşte cennet adım attı yeryüzüne.

Sana gelince arkadaş, söylediklerin deli saçması.

Bu genç üç aydır benim hizmetimde.

Bunu daha sonra tartışırız. Onu bir kenara çekin.

OLIVIA

Lordumun arzuları nedir? Veremeyeceğim şeyden başka?

Olivia yerine getirmekte kusur etmez.

Cesario, bana verdiğin sözü tutmuyorsun.

VIOLA

Hanımefendi?

DÜK

Zarif Olivia.

OLIVIA

Ne diyorsun Cesario? Lütfen lordum.

VIOLA

Efendim konuşurken bana susmak düşer.

OLIVIA

Yine eski terane mi lordum?

Müzikten sonra gelen gürültü gibi kafamı şişirir.

DÜK

Hâlâ bu kadar zalim misiniz?

OLIVIA

Hâlâ bu kadar sebatlı, efendimiz.

DÜK

Hâlâ dediği dedik. Hâlâ bildiğinden şaşmayan,

Dik kafalı, taş yürekli kadın!

Senin şu nankör sunağına

Ruhum en ince duygularını taparcasına sundu.

Ben ne yapayım şimdi?

OLIVIA

Ne dilerseniz, yeter ki size yakışan bir davranış olsun.

DÜK

Neden ölürken sevdiğinin canına kasteden Mısırlı hırsız gibi

Elimi kana bulamayayım? Kıskançlığın vahşi bir tadı var.

Ama kulak verin. Beni dışlamanıza neden olanı,

Beni gözünüzden düşüreni biliyorum iyi kötü.

Siz şu mermer kalbinizle çok yaşayın.

Ama gözdenize gelince Tanrı tanığımdır,

Sevecenlikle bağrıma bastığım genci gözden çıkarmaya hazırım.

Efendisine inat, taht kurduğu o zalim gözlerden oyup çıkaracağım onu.

Benimle gel delikanlı, gözüm karardı artık.

Bir güvercin donunda saklanan kuzgun yüreğine inat,

Sevdiğim kuzuyu kurban edeceğim.

(Gider.)

VIOLA

Canınız sağ olsun. Yeter ki siz huzur bulun.

Uğrunuzda yüz kere ölürüm seve seve.

(Orsino'yu izler.)

OLIVIA

Cesario, nereye gidiyorsun?

VIOLA

Sevdiğimin peşinden, gözümün ışığından da çok sevdiğim

Hiç kimselere değişemediğim,

Eşim olacak kadından da üstün tuttuğum birinin.

Şuncacık yalanım varsa, sevgimi lekelediğim için

Gökteki meleklerin gazabına uğrayayım.

OLIVIA

Ah başıma gelenler, nasıl da nefret ediliyor benden!

Nasıl da aldatıldım!

VIOLA

Sizi aldatan kim?

Size haksızlık eden kim?

OLIVIA

Aklın başında mı? Ne kadar zaman geçti? Ne çabuk unuttun? Kutsal pederi çağırın.

(Bir uşak çıkar.)

DÜK

(Viola'ya.)

Benimle gel.

OLIVIA

Nereye efendimiz? Cesario, kocam, kal.

DÜK

Kocanız mı?

OLIVIA

Evet, kocam. Bunu yadsıyabilir mi?

DÜK

Kocası mısın, sahiden?

VIOLA

Hayır efendim, ben değilim.

OLIVIA

Ne yazık, bu alçakça korku yüzünden kimliğini gizliyorsun.

Korkuyu yen Cesario, talihini küstürme.

Olduğun gibi görün.

O zaman seni korkutan senden korkar.

(Rahip girer.)

Hoş geldin peder, kutsal kişiliğin adına,

Bu gençle benim aramda geçenleri

Açıklamanı istiyorum.

Gerçi bunu bir süre gizlemeyi kararlaştırmıştık

Ama zamanı geldi.

RAHİP

Bir sevgi bağıyla sonsuza dek bağlandınız.

Birleşen elleriniz, öpüşen dudaklarınız,

Parmaklarınıza geçirilen yüzükler,

Benim kutsamam ve tanıklığımla

Bu anlaşma sonsuza dek mühürlendi.

Saatime bakılırsa, o zamandan beri mezarıma doğru

Sadece iki saatlik yol almışım.

DÜK

Seni bacaksız! Saçlarına kır düşünce

Kim bilir ne dümenler çevireceksin!

Belki de kendi kazdığın kuyuya kendin düşersin.

Haydi, güle güle, al da hayrını gör.

Ama uzaklaş buradan.

Bir daha gözüm görmesin seni.

VIOLA

Efendim, günahıma giriyorsunuz. Yemin ederim.

OLIVIA

Sakın yemin etme.

Korkun büyük de olsa, güven kendine.

(Sir Andrew girer.)

SIR ANDREW

Aman bana bir doktor Allah aşkına. Sir Toby'ye de bir cerrah yollayın.

OLIVIA

Neyiniz var?

SIR ANDREW

Başımı tam ortasından yardı. Sir Toby'nin kafasını da kanlı bir horoz ibiğine çevirdi. Yalvarırım imdadımıza koşun. Evimde olmak için kırk altını gözden çıkarırdım.

OLIVIA

Bunu kim yaptı, Sir Andrew?

SIR ANDREW

Kontun adamı, Cesario denen zorba. Biz onu korkak sanmıştık. Meğer şeytanın ta kendisiymiş.

DÜK

Benim adamım Cesario mu?

SIR ANDREW

Aman Tanrım, meğer buradaymış. Durup dururken kafamı kırdınız. Ben ne yaptıysam, Sir Toby kışkırttı da ondan yaptım.

VIOLA

Bunları neden bana söylüyorsunuz? Size hiç ilişmedim.

Asıl siz hiç sebepsiz bana kılıç çektiniz.

Sizinle nazikçe konuştum. Sizi hiç incitmedim.

(Sir Toby ile Soytarı girerler.)

SIR ANDREW

Kafama kanlı bir ibik oturtmak nedir? İncitmek sayılmaz mı? Daha ne yapacaktınız? İşte Sir Toby topallayarak geliyor. O da derdini dökecek. Adam içkili olmasa haddinizi bildirirdi.

DÜK

N’aber centilmen? Nasılsın?

SIR TOBY

Nasıl olayım? Beni yaraladı. İşte o kadar. Hey kaçık, Cerrah Dick’i buldun mu koca budala?

SOYTARI

Zilzurna sarhoş, Sir Toby. Sabah sekizde gözlerini kapamış. İçmiş sabaha kadar.

SIR TOBY

Sarhoşun zilli zurnalısından nefret ederim. Zil takıp oynar bu saatte.

OLIVIA

Götürün şunu. Bunları kim böyle tarumar etti?

SIR ANDREW

Size yardım edeyim Sir Toby. Ne de olsa beraber tımar edecekler bizi.

SIR TOBY

Senin yardımın eksik olsun, eşek kafalı, sıska suratlı, alık.

OLIVIA

Yatağına yatırın, yarasına bakılsın.

(Soytarı, Fabian, Sir Andrew ve Sir Toby çıkarlar.)

(Sebastian girer.)

SEBASTIAN

Beni bağışlayın madam, akrabanızı yaraladım.

Ama öz kardeşim olsa bile

Kendimi korumak için daha azını yapamazdım.

Bana bir tuhaf bakıyorsunuz.

Gücenmiş olmalısınız.

Az önce ettiğimiz karşılıklı yeminler aşkına

Hoş görün sevgilim.

DÜK

Bir yüz, bir ses, aynı kıyafet ve iki kişi. Bir göz aldanması. Gel de çık işin içinden.

SEBASTIAN

Antonio, sevgili Antonio. Seni kaybettiğimden beri

Saatler bana işkence etti.

ANTONIO

Sebastian, sen misin?

SEBASTIAN

Bundan şüphen mi var Antonio?

ANTONIO

Kendini nasıl böyle ikiye böldün?

Bir elmanın iki yarısı kadar birbirinize benziyorsunuz.

Hanginiz Sebastian?

OLIVIA

Aklın alacağı gibi değil.

SEBASTIAN

Orada duran ben miyim? Hiçbir vakit bir erkek kardeşim olmadı.

Yaradılışımda iki yerde birden olmamı

Sağlayacak bir tanrısallık da yok.

Azgın dalgaların yuttuğu bir kız kardeşim vardı.

Merhametinize sığınırım, benimle nasıl bir yakınlığınız var?

Hemşeri miyiz, adınız ne, kimlerdensiniz?

VIOLA

Messinalıyım. Babam Sebastian'dı.

Erkek kardeşimin adı da Sebastian.

Şimdi göründüğünüz kılıkta sulardan mezarına gömüldü.

Ruhlar aynı cisme ve aynı kılığa girebilirse,

Siz bizi korkutmaya geldiniz.

SEBASTIAN

Bir ruh olduğum doğru. Ama ete kemiğe bürünmüş bir ruh.

Her şey tamam da, kadın olsaydınız

Sizi bağrıma basar, yanaklarınızı gözyaşlarımla ıslatır,

Denizlerde boğulan Viola'm, hoş geldin derdim.

VIOLA

Babamın alnında bir beni vardı.

SEBASTIAN

Benimkinin de.

VIOLA

Viola on üç yaşına bastığı gün öldü.

SEBASTIAN

O gün, dün gibi aklımdadır. Kız kardeşimin tam on üçüne bastığı gün değiştirdi dünyasını.

VIOLA

Benim gasp ettiğim şu erkek kıyafetinden başka,

Her ikimizin mutluluğunu engelleyecek bir şey kalmamışsa da

Beni kucaklama. Bırak zaman, mekân ve kader uygun bir anda

Benim Viola olduğumu kanıtlasın.

Sizi bu kentteki bir kaptana götüreceğim,

Kızlık elbiselerim oradadır. Onun cömertçe yardımıyla kurtulup,

Bu soylu konta hizmet olanağını buldum.

O gün bugündür bu lady ile bu lord arasında mekik dokudum.

SEBASTIAN

(Olivia'ya.)

Demek ki aldanmışsınız bayan.

Gel gelelim doğa kendi eğilimine göre bu yanlışı düzeltmiş.

Az daha bir kızoğlankızla dünyaevine girecektiniz.

Ama aldatılmış değilsiniz, yemin ederim.

Hem bir kıza hem bir erkeğe bağlandınız.

DÜK

Şaşmayın. Asil bir kandan geliyor.

Doğa ne yaptıysa doğru yapmış.

Bu deniz kazasından ben de payıma düşeni alacağım.

(Viola'ya.)

Hey çocuk! Bana belki bin kez söyledin,

Hiçbir kadını beni sevdiğin kadar sevemezmişsin.

VIOLA

Doğruluğuna yemin üstüne yemin ederim.

Ateş topunun geceyi gündüzden ayırması kadar

Şaşmaz yeminlerim.

DÜK

Bana elini ver. Seni kadın giysileriyle göreyim.

VIOLA

Giysilerim beni karaya çıkaran kaptanda kaldı.

Kendisi şimdi tutuklu. Bir centilmenin, hanımının

Hizmetinde olan Malvolio'nun şikâyeti üstüne.

OLIVIA

Onu serbest bırakacak, Malvolio'yu çağırın.

Aa, şimdi anımsadım. Zavallı adam aklını oynatmış dediler.

(Soytarı bir mektup ve Fabian'la girer.)

Kendi çılgınlığım bana onunkini unutturdu.

Malvolio ne durumda Soytarı Efendi?

SOYTARI

Ne yapsın, iblisi münasip bir mesafede tutmaya çalışıyor. Size bir mektup yazdı. Bu sabah verecektim. Ama deli mektupları Tanrı kelamı olmadığından ne zaman iletildiği fark etmez.

OLIVIA

Aç da oku.

SOYTARI

Öyleyse görgünüz bilginiz artsın. Deli, divanenin mektubunu okuyor.

(Yüksek sesle okur.)

“Tanrı sizi inandırsın hanımefendi…”

OLIVIA

Ne bağırıyorsun? Deli misin nesin?

SOYTARI

Değilim madonna, ama deliliği dile getiriyorum. Yüksek sesle okumam uygun düşer.

OLIVIA

Lütfen akıllıca oku.

SOYTARI

Onun kişiliğini canlandırıyorum. Lütfen kulak verin prenses.

OLIVIA

(Fabian’a.)

Sen oku efendi.

FABIAN

(Okur.)

“Tanrı sizi inandırsın hanımefendi, bana haksızlık ediyorsunuz. Dünya âlem bunu öğrenecek. Beni zindana kapatıp başıma sarhoş hısmınızı da dikseniz, sizin kadar benim de aklım başımda. Beni bu kılığa girmeye, bu tavrı almaya kışkırtan mektubunuz elimde. Benim haklı olduğumu kanıtlayacak, sizi çok mu çok utandıracak. Benim hakkımda istediğinizi düşünün. Görevimi biraz unutup, uğradığım acıları haykırıyorum.

DELİ YERİNE KONAN MALVOLIO”

OLIVIA

Bunu o mu yazdı?

SOYTARI

Evet madam.

DÜK

Bunda pek delilik çeşnisi yok.

OLIVIA

Onu serbest bıraksınlar Fabian, buraya getir.

(Fabian çıkar.)

Efendimiz, beni eş yerine kız kardeş olarak kabul ederseniz

Aynı gün iki birleşmeyi taçlandırsın.

Benim evimde, masraflar benden.

DÜK

Teklifinizi seve seve kabul ederim hanımefendi.

(Viola'ya.)

Efendiniz sizi azat ediyor.

Bunca zaman nice hizmetlerde bulundunuz,

Cinsiyetinize aykırı, yumuşak ve nazlı yetiştirilmenize

Uymayan hizmetlerde

Bana "efendim" dediniz. İşte elim,

Bundan böyle efendinizin hanımı olacaksınız.

OLIVIA

Benim de kız kardeşim.

(Fabian, Malvolio ile girer.)

DÜK

Deli bu mu?

OLIVIA

Ta kendisi efendimiz. Ne haber Malvolio?

MALVOLIO

Hanımefendi, bana haksızlık ettiniz. Fena halde hırpaladınız.

OLIVIA

Ben mi Malvolio? Olamaz.

MALVOLIO

Hem de nasıl! Lütfen şu mektuba bir göz gezdirin.

Kendi yazınız olduğunu inkâr edebilir misiniz?

Başka türlü yazmanız olası mı?

Bu sizin üslubunuz, sizin mührünüz değil mi?

İnkâr edin elinizdeyse.

Öyle ise şerefiniz üstüne doğruyu söyleyin.

Bana neden açıkça umut verdiniz?

Çapraz dizbağlarımla gülümseyerek size yaklaşmamı istediniz?

Sir Toby ile maiyetinizdekileri horlamaya teşvik ettiniz?

Umutlara kapılıp, emirlerinizi harfiyen yerine getirirken

Neden karanlık bir hücreye kapatıldım?

Neden bir papaz dikildi başıma?

Neden koca bir enayi, koca bir aptal yerine konuldum?

Söyleyin neden, neden?

OLIVIA

Ne yazık Malvolio, bu benim yazım değil.

Gerçi itiraf ederim, çok benziyor.

Ama hiç şüphesiz Maria’nın yazısı.

Şimdi hatırlıyorum, senin deli olduğunu
Bana ilk söyleyen oydu. Sonra gülücükler saçarak,
Bu mektupta verilen talimata uyarak geldin.
Ama lütfen üzülme.
Bu oyunla hınzırca hırpalamışlar seni.
Emin ol, elebaşları ve neden böyle bir yola saptıkları
Saptanınca, kendi davanın hem savcısı, hem yargıcı
Sen olacaksın.

FABIAN

Sevgili hanımım, konuşmama izin verin.
Hiçbir kavga, hiçbir dövüş,
Beni hayretlere düşüren
Şu saatin mutluluğunu bozmasın.
Açıkça itiraf ederim,
Ben ve Sir Toby, Malvolio'ya tuzak kurduk.
Bazı inatçı ve kaba davranışlarına gıcık oluyorduk.
Sir Toby'nin de işbirliğiyle Maria bu mektubu yazdı.
O da ödüllendirmek için evlendi hatunla.
Bunu izleyen muzurluklar intikam duygularından çok,
Kahkahalara yol açmalı. İki tarafın uğradığı zararlar
Tartılırsa, aşağı yukarı denk gelir.

OLIVIA

Zavallı budala. Seni nasıl da el âleme rezil etmişler.

SOYTARI

“Bazıları büyük doğar, bazıları büyüklüğe erişir. Bazılarınınsa büyüklük gelir başına konar.” Ben bu oyunda papaz Topas rolünü de oynadım. Kâh papaz kâh soytarı. “Tanrı inandırsın Soytarı, ben deli değilim.” Hatırlar mısınız: “Hanımefendimizin böyle bir avanaktan hoşlanmalarına şaşıyorum doğrusu. Siz gülerek onu pohpohlamazsanız dilini yutar,” demişti. Eh gün gelir, devran döner, biz de öcümüzü alırız.

MALVOLIO

Hepinizden öcümü alacağım. Yaptıklarınızı hepinizin burnundan fitil fitil getireceğim.

(Çıkar.)

OLIVIA

Zavallıya çok çektirmişsiniz.

DÜK

Peşinden gidip, gönlünü alın.

Daha kaptanın akıbeti belli olmadı.

Bu da çözüldükten sonra

Ruhlarımızı kutsal bir törenle birleştirelim.

Bu arada sevgili kız kardeşim, buradan ayrılmıyoruz.

Gel Cesario, erkek olduğun sürece böyle çağıracağım seni,

Kadınlığını giyinince Orsino’nun sensin eşi,

Sensin gönlünün melikesi.

(Soytarı‘dan başka herkes çıkar.)

SOYTARI

(Şarkı söyler.)

Bacak kadar çocukken ben,

Esti rüzgâr, indi yağmur

Her gün hiç aman vermeden,
Yel üfürdü, su götürdü.
Büyüdük de adam olduk,
Haydutlara karşı durduk,
Kapılara sürgü vurduk,
Kime göz açtırdı yağmur!
Er geç ben de yuva kurdum,
Var mı yan bakan diyordum
Kabadayılık taslarken,
Göklerin dibi delindi.
Islanmışım ben a dostlar,
Ta iliklerime kadar.
Beni meyhane paklar,
Karım bir güzel pataklar.
Bu dünya yaratılırken,
Yeller azmış, sular basmış.
Sona erdi oyunumuz,
Bekleriz sellice alkış.

(Çıkar.)

[1] Orsino’ya bazen Dük, bazen Kont diye hitap ediliyor. (ç.n.)

[2] Akteon: Diana’yı çıplak yıkanırken gördüğü için bir karacaya çevrilip kendi köpeklerince parçalanan avcı. (ç.n.)

[3] Illyria: Adriyatik denizinin doğu kıyısında bir ülke. (ç.n.)

[4] Arion: Klasik mitologyada katil denizcilerden kurtulmak için denize atlayan, şarkılarıyla büyülediği bir yunusun sırtında taşıdığı şair. (ç.n.)

[5] Castiliano vulgo: Kastilyalılar gibi ciddi ol. (ç.n.)

[6] Maria, Olivia’nın hizmetçisi değil, nedimesi, yardımcısıdır. (ç.n.)

[7] Niçin. (Fr.) (ç.n.)

[8] Hareketli bir Fransız dansı. Altı sekizlik ya da üç dörtlük ölçüde. (ç.n.)

[9] Hızlı bir Fransız saray dansı. (ç.n.)

[10] Oynak bir halk dansı. (ç.n.)

[11] Beş Adım, kıvrak bir oyun. (ç.n.)

[12] Quinapalus: Soytarı‘nın uydurduğu bir bilge. (ç.n.)

[13] Cüppe giymekle rahip olunmaz. (ç.n.)

[14] Mercurius: Kurnazlık ve oyunbazlık tanrısı. (ç.n.)

[15] Söğüt: Karşılıksız kalan sevgilerin simgesi. (ç.n.)

[16] Su, toprak, ateş, hava. (ç.n.)

[17] Pigrogromitus: Soytarı‘nın bilgiçlik taslamak için uydurduğu adlardan. (ç.n.)

[18] Tarquinus Superbus’un oğlu Sextus’un tecavüzüne uğradıktan sonra kendini bir hançerle öldüren soylu Romalı kadın. Bir iffet simgesi. (ç.n.)

[19] Soytarı Viola’nın verdiği madeni parayı kastediyor. (ç.n.)

[20] Troya savaşları sırasında Troilus ile Cressida arasında arabuluculuk

yapmıştı. Cressida’nın sonradan fahişe ve dilenci olduğu ileri sürüldü. Troilus’tan sonra bulduğu âşıklar vefasız çıkmış. (ç.n.)

[21] Tanrı sizi korusun bayım. (ç.n.)

[22] Sizi de efendim, emrinizdeyim. (ç.n.)

[23] Thames ırmağındaki kayıkçılar böyle haykırırmış. (ç.n.)

[24] Hades’te unutkanlık ırmağı. (ç.n.)

[25] Bonos dies: İyi günler. (ç.n.)

[26] Gorboduc: Efsaneleşmiş Britanya kralı. (ç.n.)

[27] Primo, secundo, tertio: Bir, iki, üç. (Lat.) (ç.n.)

[28] Vulkan: Demirciler tanrısı. (ç.n.)